

genTÜRK®

DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ

ISSN: 1302-3411 · 3 AYDA BİR YAYINLANIR · EYLÜL 2018

**Hayvansal üretimin geleceği
çiğ süt fiyat istikrarına bağlıdır...**

**Kurban Bayramınız
Kutlu Olsun**

ASC TARIM HAYVANCILIK

A N I M A L S U S T E N T A T I O N C E N T E R

- VİTAMİN, MİNERAL MADDELER, PREMİKS
- YEM KATKI MADDELERİ
- PREBİYOTİK
- PROBİYOTİK
- MOS
- İMMUNOGLOBULİN
- BUZAĞI BESLEME ÜRÜNLERİ
- VİTAMİN MİNERAL JELLER
- BUZAĞI MAMASI, TOKSİN BAĞLAYICILAR
- İŞLETMEYE ÖZEL ÜRÜNLER

"Önce Çiftçimiz, Sonra Ülkemiz Kazansın"

www.asctarim.com.tr

Tel/Faks **342 1 272**

0 3 3 2

Değerli Yetiştiricilerimiz,

Türkiye Cumhuriyeti olarak 97 yıllık parlamenter sistemden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçişe şahit olduk. Yeni sistemin ilk Cumhurbaşkanı olarak seçilen Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ı, Sayın Bakanlarımızı ve tüm milletvekillerimizi tekrar tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyoruz. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ilk Tarım ve Orman Bakanı Sayın Dr. Bekir PAKDEMİRLİ yeni görevine başlamış ve Bakanlığımızın değişim ve dönüşüm sürecini de hızlandırmıştır. Bu süreçte Sayın Bakanımıza bir ziyaret gerçekleştirerek, yürütmekte olduğumuz faaliyetler ve birliklerimiz hakkında bilgi verilmiş, yeni dönemden beklentilerimizin de yer aldığı dosya arz edilerek yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri hakkında görüşülmüştür.

Merkez Birliği olarak İl Birliklerimizin üyelerimize sunduğu hizmetler ve girdi alacaklarının tahsil edilebilmesi amacıyla Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü ile Alacak Tahsil Sistemi (ATS) İşbirliği Protokolü imzalandı. Bu kapsamda Merkez Birliği tarafından tüm altyapı hazırlıkları tamamlanmış olup Ziraat Bankasının da hazırlıklarını tamamlamasının ardından Ağustos ayı içerisinde hizmete girmesi beklenmektedir. Bu protokol sayesinde İl Birliklerimiz hizmet ve ticari faaliyetlerini uzun vadeli planlayabilecek ve üyelerimiz peşin ödeme yapmadan hizmet ve girdilerini İl Birliklerimizden temin edebileceklerdir.

Merkez Birliği olarak 6 aylık çiğ süt tavsiye fiyatlarının gecikmeden belirlenebilmesi için Tarım ve Orman Bakanlığı ile Ulusal Süt Konseyi nezdinde yoğun bir çalışma yapılmıştır. Bu kapsamda 27 Temmuz 2018 tarihinde sektör paydaşları ile bir araya gelerek Bakanlığımız himayesinde bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Geçmiş dönemlerde de ifade ettiğimiz üzere çiğ süt referans fiyatlarının dönemsel olarak değil çiğ süt/yem paritesi 1.3 olacak şekilde gözetilerek kendiliğinden oluşması hususu talep edilmiştir. Toplantı neticesinde Ulusal Süt Konseyi çiğ süt tavsiye fiyatı 1,70 TL/LT olarak belirlenmiştir. Belirlenen fiyata bağlı kalınarak piyasa şartlarının oluşması ve yetiştiricinin alın terinin karşılığını bulması için mücadeleye devam edilecektir.

Diğer yandan süt üretimindeki en önemli girdi olan yem fiyatlarına yapılan zamardan kaynaklanan sorunlar, Bakanlığımızın ilgili tüm makamlarına iletilmiştir. Ayrıca küpeleme konusunda yetiştiricilerimizin yaşadıkları sorunların ivedilikle giderilmesi ve yaşanabilecek mağduriyetlerinin önlenmesi amacıyla tüm makamlar ile gerekli görüşmeler gerçekleştirilmiş olup, Birliklerimizin önceden olduğu gibi daha aktif rol alacak şekilde sorumluluğa talip olduğu yinelenmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 2016 yılı sonunda başlatılan Ulusal Genomik Seleksiyon Projesi, 2. etap çalışmaları hızla devam etmektedir. Siyah Alaca Holstein ırkı sığırlar ile başlayan proje, ihtiyaç duyulan süt ve döl verim bilgilerinin temin edilmesi amacıyla bilgisayarlı sağım sistemine ve sürü yönetim sistemine sahip işletmeler ve bu işletmelerdeki inekler temelinde yürütülmektedir. Kısa süre sonunda çıktılarının ülkemiz hayvancılığının hizmetine sunulacağına ve tüm paydaşların fayda sağlayacağına inandığımız Genomik Seleksiyon Projesinin ulusal ve uluslararası düzeyde de ülke sığırçılığımızın kaydettiği ilerlemenin nişanesi olacağına inancımız tamdır.

Sevgili Yetiştiricilerimiz,

Merkez Birliği adına ülke hayvancılığının Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Sayın Bakanımızla birlikte pozitif bir ivme yakalayacağına inanıyor, Sayın Bakanımız Dr. Bekir PAKDEMİRLİ'ye ve ekibine yeni görevlerinde başarılar diliyoruz. Yaklaşmakta olan Mübarek Kurban Bayramınızı canı gönülden kutlar, sağlıklı ve bereketli günler dileriz.

Kamil ÖZCAN
Genel Başkan

**DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ**
3 ayda bir yayınlanır.

SAHİBİ

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri
Merkez Birliği

Basın, Yayın, Dağıtım ve Ticaret
İktisadi İşletmesi Adına

Kamil ÖZCAN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Dr. Onur ŞAHİN

EDİTÖR

Ayşenur APAYDIN

DANIŞMAN

Zir. Yük. Müh. Gülhan ERDOĞDU TATAR

YAZIŞMA ADRESİ

Eskişehir Yolu Üzeri Mustafa Kemal Mah.

2120. Cad. No: 5 Gözüm İş Merkezi

Daire: 1-2 06520 Çankaya / ANKARA

Tel: 0312 219 45 64 (pbx)

Fax: 0312 219 45 59

dsymb@dsymb.org.tr

www.dsymb.org.tr

BASKI-TASARIM

Çağhan Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.

Tel: 0312 397 71 83

(Bu dergideki yazılardan yazarları sorumludur.

İzin alınmadan alıntı yapılamaz, kopya edilemez.)

**DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ**

**EYLÜL 2018
SAYISI**

İşledikiler

4 YENİ DÖNEMDE SAYIN BAKANIMIZA VE EKİBİNE BAŞARILAR DİLERİZ.

5 TÜRKİYE DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ TARIM VE ORMAN BAKANI DR. BEKİR PAKDEMİRLİ İLE GÖRÜŞTÜ

6 ZİRAAT BANKASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE ALACAK TAHSİL SİSTEMİ KONUSUNDA PROTOKOL İMZALANDI

6 ÇİĞ SÜT TAVSİYE FİYATI 1.70 TL/LİTRE OLARAK BELİRLENDİ

7 MERKEZ BİRLİĞİ YÖNETİM KURULUMUZ HAYGEM GENEL MÜDÜRÜ MUHİTTİN EYİMAY'I MAKAMINDA ZİYARET ETTİ

7 MERKEZ BİRLİĞİ ET VE SÜT KURUMU'NU ZİYARET ETTİ

8 İSLAH AMAÇLI ÇİĞ SÜT ANALİZ LABORATUVARI DEĞERLENDİRME TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

10 DENİZLİ DSYB BAŞKANI İSMAİL TOPALOĞLU: "İSLAHTA, SÜTTE VE ETTE LİDER İL OLACAĞIZ"

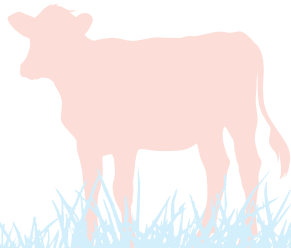
12 BALIKESİR'DE DAMIZLIK GEBE DÜVE EVİ FAALİYETLERİNE BAŞLADI

14 ÇORUM DSYB SİLAJ PAKETLEME TESİSİ FAALİYETLERİNE BAŞLIYOR

16 KIRŞEHİR DSYB'DEN "ÜRETİCİDEN SOFRAYA KALİTELİ SÜT PROJESİ"

- 18** MANİSA DSYB'DE
AYAK HASTALIKLARI VE TIRNAK
BAKIMI ÇALIŞMALARI BAŞLADI

- 20** BİRLİKLERİMİZİ TANIYALIM
KÜTAHYA DSYB

- 24** NİĞDE DSYB YÖNETİM KURULU
BAŞKANI TAHİR ERDEM'DEN BİRLİĞİN
ÇALIŞMALARI HAKKINDA BİLGİ ALDIK.

- 26** NİĞDE DSYB ÜYESİ YAVUZ HIRA İLE
İŞLETMESİNİ VE HAYVANCILIĞI
KONUŞTUK.

- 29** PASİF TRANSFER YETMEZLİĞİ
(PTY)

- 31** ABERDEEN ANGUS

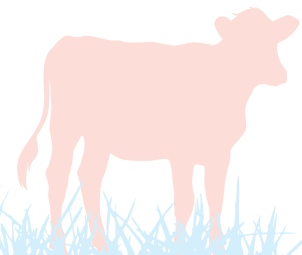
- 34** ŞARBON (ANTRAKS)

- 36** DOĞAL AFETLER VE KİMYASAL,
BİYOLOJİK, RADYOLOJİK VE NÜKLEER
TEHDİT (KBRN) DURUMUNDA SÜT
SIĞIRI İŞLETMELERİNİN HAYVANLARINI
GÜVENLİ BÖLGELERE NAKLİ
KONUSUNDA STRATEJİLER

- 40** SÜT SIĞIRLARINDA GENOMİK
SELEKSİYON:
ÜTOPYADAN GERÇEĞE

YENİ DÖNEMDE SAYIN BAKANIMIZA VE EKİBİNE BAŞARILAR DİLERİZ

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ

Tarım ve Orman Bakanı

1973 yılında İzmir'de doğdu. Bilkent Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde lisans eğitimini tamamladıktan sonra, Başkent Üniversitesi'nde işletme yüksek lisansı, Celal Bayar Üniversitesi İktisat Bölümü'nde doktora çalışmalarını yürüttü. Gıda, tarım, hayvancılık, teknoloji ve otomotiv alanında serbest girişimcilik yaptı. Çeşitli şirketlerin kuruluşunda ve yönetiminde bulundu. Türkiye'nin ilk 500 sanayi kuruluşu arasında yer alan bir firmada ve halka açık bir gıda firmasında genel müdürlük görevlerini üstlendi. Uluslararası bir gıda şirketindeki üst düzey yöneticilik görevinin ardından, yine aynı şirkette danışmanlık yaptı. Turkcell, BİM ve AlBaraka Katılım Bankası'nda yönetim kurulu üyeliklerinde bulundu. Sosyal sorumluluk faaliyetleri kapsamında Tarihi Kemeraltı A.Ş. ve Türkiye Ruh Sağlığı Tedavi Vakfı yönetim kurulu üyeliklerini, Anadolu Otizm Vakfı mütevelli üyeliğini, Sermaye Piyasası Yatırımcıları Derneği üyeliğini sürdürmektedir. Deniz kaptanlığı, pilotluk ve amatör telsizcilik hobileri vardır. İngilizce bilmektedir. Evli ve üç çocuk sahibidir.

Mehmet Hadi TUNÇ

Bakan Yardımcısı

Mehmet Hadi TUNÇ, 1959 yılında Elazığ'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Elazığ'da tamamladı. 1982 yılında Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesinden mezun oldu. 1985 yılında Malatya Tarım İl Müdürlüğünde Ziraat Yüksek Mühendisi ünvanıyla meslek hayatına başladı. 1986 yılında Elazığ Yem Fabrikasında şef olarak görev aldı. 1988 yılında Hilvan Yem Fabrikası müdürlüğüne getirilen TUNÇ, 1992'den itibaren İstanbul Yem Fabrikasında müdür olarak çalışmaya devam etti. 1994-2005 yılları arasında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Halk Ekmek Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü görevinde bulundu. Şeker Kurulu üyeliği, Güneş Sigorta Yönetim Kurulu Üyeliği ve Mahalli İdareler Kamu İşveren Sendikası Yönetim Kurulu üyeliği görevlerinde bulundu. Ayrıca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunda Koordinatör olarak görev yaptı. 11/10/2013 tarihinde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı görevine atandı. 18/10/2017 tarihi itibarıyla Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşarlık görevine atandı. Yeni görevi Tarım ve Orman Bakanlığı Bakan Yardımcılığı olan Mehmet Hadi TUNÇ, evli ve 5 çocuk babasıdır.

Akif ÖZKALDI

Bakan Yardımcısı

31 Aralık 1963 tarihinde Ankara'da doğmuştur. 1989 yılında MEB tarafından açılan master programını kazanmış ve 1991 yılında ABD'ye giderek, Utah State Üniversitesi Sulama Mühendisliği Bölümünde Yüksek Lisansını tamamlamıştır. Daha sonra DSİ bünyesinde görevine dönmüştür. Diğer yandan; 1 Nisan 1992 - 31 Mart 1993 tarihleri arasında yedek subay olarak vatani görevde bulunmuştur. İTÜ'de İnşaat fakültesinde okumuş ve 1986 yılında dereceye girerek mezun olmuştur. Daha sonra DSİ genel müdürlüğü bünyesinde sırasıyla; mühendislik, Şube Müdürlüğü, Daire Başkanlığı, Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. Ayrıca, DSİ Genel Müdürlüğü görevinde de bulunan Özkaldı, teknik konulardaki çalışma ve tecrübelerine yönelik olarak, DSİ Vakfı Başkanlığı ve DSİ Spor Kulübü Fahri Başkanlığı gibi sosyal ve beşeri çalışmaları da bulunmaktadır. Yeni görevi Tarım ve Orman Bakanlığı Bakan Yardımcılığı olan Akif ÖZKALDI evli ve 1 çocuk babasıdır.

Mustafa AKSU

Bakan Yardımcısı

Gazi Üniversitesi Kamu yönetimi mezunu olan Mustafa AKSU, AK Parti'nin 2016 yılında Kayseri Gençlik Platformu Başkanlığı yapmıştır.

TÜRKİYE DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ TARIM VE ORMAN BAKANI DR. BEKİR PAKDEMİRLİ İLE GÖRÜŞTÜ

Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Başkan Yardımcısı Yunus BAYDAR, Muhasip Üye Mehmet ALDEMİR, Genel Sekreter Dr. Onur ŞAHİN, İzmir DSYB Başkanı Ahmet KOCAAĞA ve İzmir DSYB Yönetim Kurulu Üyeleri Tarım ve Orman Bakanı Sayın Dr. Bekir PAKDEMİRLİ'ye hayırlı olsun ziyaretinde bulundu.

Sayın Bakanımızın Başdanışmanı, Müsteşar Yardımcısı Dr. Nihat PAKDİL, Hayvancılık Genel Müdürü Muhittin EYİMAYA ve Gıda ve Kontrol Genel Müdürü Muharrem SELÇUK'un hazır bulunduğu ziyarette Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliklerinin yürüttüğü ırk ıslahı çalışmaları, kırmızı et ve süt sektöründeki güncel konular ve küpeme ile ilgili yaşanan sıkıntılar değerlendirildi.

Ziyaret çerçevesinde, Merkez Birliği Genel Başkanı Sayın Kamil ÖZCAN tarafından Türkiye'de Bakanlık ile müşterek olarak yürütülen başta ırk ıslahı çalışmaları olmak üzere; Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliklerinin yürüttüğü faaliyetler, İl Birliklerimizin ülke genelinde büyükbaş hayvancılık sektöründeki rolü, son dönemde süt ve yem fiyatları ile ilgili yetiştiricilerimizin yaşadığı problemler Sayın Bakanımıza iletilerek, sorunun acil çözümü için çalışma yapılması talep edildi.

Ziyaret sonunda Genel Başkan Kamil ÖZCAN tarafından Sayın Bakanımıza plaket takdim edildi. Sayın Bakan Dr. Bekir PAKDEMİRLİ'ye Yetiştirici Birliklerimiz adına görevinde başarılar diliyoruz.

ZİRAAT BANKASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE ALACAK TAHSİL SİSTEMİ KONUSUNDA PROTOKOL İMZALANDI

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliklerinin üyelerine sunmuş olduğu hizmetler ve girdi alacaklarının tahsil edilebilmesi amacıyla Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü ile Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği arasında Alacak Tahsil Sistemi (ATS) İşbirliği Protokolü imzalandı.

Protokol çerçevesinde ATS sözleşmesini imzalayan yetiştiriciler, Birliğin hizmet ve mal satışlarından daha etkin ve hızlı bir şekilde yararlanabilecekler. Hizmet ve mal karşılığı alacaklar ise üyelere banka aracılığı ile tahsil edilerek, Birliğin ilgili hesabına aktarılacaktır.

Alacak tahsil sisteminin İl Birliklerinin hizmet ve ticari faaliyetlerine ivme kazandırması yanında, üyelerin peşin para ödemedeki hizmet ve girdileri temin etmelerine imkân sağlaması bekleniyor. İmzalanan yeni protokolün Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğimize ve yetiştiricilerimize hayırlı olmasını dileriz.

27 Temmuz 2018 tarihinde sektör paydaşları ile bir araya gelerek gerçekleştirilen Ulusal Süt Konseyi çiğ süt tavsiye fiyatı toplantısı Ankara'da gerçekleştirildi. Toplantıya Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Muhasip Üye Mehmet ALDEMİR, Sekreter Üye Ercüment Serkan ÇELİKKAYA, Denetleme Kurulu Üyesi Mehmet Sedat GÜNGÖR ve Genel Sekreter Dr. Onur ŞAHİN katıldı.

Toplantı sonucunda soğutulmuş çiğ süt için üretici tavsiye fiyatı %3.6 yağlı ve %3.2 proteinli çiğ süt için 1.70 TL/Litre olarak belirlendi. Soğutma ve örgüt payları hariç belirlenen bu fiyatın, üreticilerimize ve ülke hayvancılığına hayırlı olmasını dileriz.

ÇİĞ SÜT TAVSİYE FİYATI 1.70 TL/LİTRE OLARAK BELİRLENDİ

MERKEZ BİRLİĞİ YÖNETİM KURULUMUZ HAYGEM GENEL MÜDÜRÜ MUHİTTİN EYİMAYA'YI MAKAMINDA ZİYARET ETTİ

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürlüğü makamına Sayın Muhittin EYİMAYA'nın atanması vesilesiyle Genel Başkanımız Kamil ÖZCAN, Başkan Yardımcısı Yunus BAYDAR, Muhasip Üye Mehmet ALDEMİR, Sekreter Üye Ercüment Serkan ÇELİKKA-YA, Denetleme Kurulu Üyesi Cemal KARAKOÇ, Genel Sekreter Dr.

Onur ŞAHİN, Amasya DSYB Başkanı Güner ASLAN ve Çorum DSYB Başkanı Yılmaz KAYA tarafından tebrik ziyareti gerçekleştirildi.

Ziyaret çerçevesinde, hayvancılığın geliştirilmesi için yapılan çalışmaların son durumu tartışıldı.

MERKEZ BİRLİĞİ ET VE SÜT KURUMU'NU ZİYARET ETTİ

Resmi Gazetenin 22/06/2018 tarihli sayısında yayımlanan 2018/236 nolu karar ile Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Yardımcılığı ve Yönetim Kurulu Üyeliğine Ferda YILDIRIM atandı.

Bu vesile ile Genel Başkan Kamil ÖZCAN, Muhasip Üye Mehmet ALDEMİR ve Genel Sekreter Dr. Onur ŞAHİN, Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Yardımcısı Ferda YILDIRIM'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu.

Ziyaret çerçevesinde mevcut et ve süt piyasası ile ilgili değerlendirmeler yapılarak gelecek çalışmalar için fikir alışverişinde bulunuldu.

ISLAH AMAÇLI ÇİĞ SÜT ANALİZ LABORATUVARI DEĞERLENDİRME TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü ile yapılan işletme ve/veya inek sütü numunelerinde süt içerik analizi işbirliği protokolü kapsamında 4 Temmuz 2018 tarihinde Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünde bir toplantı gerçekleştirildi.

Merkez Birliğinden Genel Sekreter Dr. Onur ŞAHİN'in yanı sıra, Adana, Balıkesir, Bursa, Erzincan, İzmir, Tekirdağ Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliklerinin Başkanları ve yetkililerinin katıldığı toplantıda protokolda yapılacak değişiklikler üzerine ön mutabakata varıldı. Verimli geçen toplantı kapsamında önümüzdeki süreçlerde yapılacak çalışmalar da ele alındı.

MEVZUAT

YÖNETMELİK

- 22 Haziran 2018 tarihli ve 30456 Sayılı Resmi Gazete 2018 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar
- 29 Haziran 2018 Tarihli ve 30463 Sayılı Resmi Gazete Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili Ve İzlenmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 6 Temmuz 2018 Tarihli ve 30470 Sayılı Resmi Gazete Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinin düzenlenmesine dair yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmelik

YENİCELİ
TR09333940

SARP
TR05649744

KUBİLAY
TR421698013

İŞİK-ET
TR01785539

SERTKAYA
TR35164580

DİNÇ
TR351903090

PAKDİL
TR421490529

KAHYA-ET
TR01835201

HACIUMUR
TR22317579

NAHİT
TR351920470

ALTİNOVA
TR421490518

ÜSTÜN-ET
TR01785511

SADİATA
TR16221200

ZEYBEK
TR351920087

TORAMAN
TR422463220

ÇELİK-ET
TR01785515

BİÇER
TR35179524

EGE
TR351903091

YİĞİT
TR422463309

MERCAN-ET
TR01835200

Sevgi, Ölgü, Bilgi için...

TÜRKİYE
DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ
MERKEZ BİRLİĞİ

DENİZLİ DSYB BAŞKANI İSMAİL TOPALOĞLU: "İSLAHTA, SÜTTE VE ETTE LİDER İL OLACAĞIZ"

Çalışmalarına ve yatırımlarına her yıl bir yenisini ekleyen Denizli İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği geçtiğimiz yıl hizmete açtığı Et ve Süt ürünleri Satış Mağazasında yetiştiriciden tüketiciye sağlıklı ve güvenilir ürünler sunuyor. Denizli DSYB Yönetim Kurulu Başkanı İsmail TOPALOĞLU, Yönetim Kurulu ve özverili personelleri; geçtiğimiz yılın başlarında başladıkları karkas et ticareti ve et satış mağazacılığı konusunda lider il olacaklarını söyledi.

Göreve geldiği günden bugüne hiç bir yılı proje yapmadan geçirmeyen Başkan İsmail TOPALOĞLU önderliğindeki Denizli İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, bu yıl içerisinde bir et parçalama tesisi kuracaklarını ve yine takip eden dönemde en az 5 et satış mağazası şubesi açacaklarını belirtti. Denizli DSYB Et ve Süt Ürünleri Satış Mağazası hakkında yaptığı açıklamada Başkan Topaloğlu; "Birliğe üye yetiştiricilerin yalnızca besilik erkek danalarının kesildiği sistemde mağazalarda gerçek kuzu ve dana etini hiç tereddüt etmeden bulabiliyorsunuz. Üyelerin kesimlik danaları Birliğe ait nakliye aracıyla taşınıp Denizli'deki temiz ve sağlık koşullarını eksiksiz yerine getiren bir mezbahada kestiriliyor. Daha sonra karkas et, Birliğin usta ve baş kasaplarımız marifetiyle sınıflandırılarak reyonlarda tüketicinin beğenisine sunuluyor. Mağazada aynı zamanda Simental ırkı çığ inek sütü satılıyor. Bu konuda çok önemli bir hassasiyetimiz var. Hastalıktan arı olan üye üreticimizden sütü almak için her gün bir aracımız o çiftliğe gidiyor ve düzenli olarak sütün kalite kriterlerinin kontrolünü yapıyoruz. Bu sayede tüketicinin sağlığı ve memnuniyetini de sağlamış oluyoruz." dedi.

"Sucukta marka olduk"

Birliğin et ve süt ürünleri satış mağazasında satılan bir diğer ürün var ki o da sucuk. Tüketiciler tarafından ciddi miktarda talep görüyor. Bu konuda Başkan İsmail TOPALOĞLU: "Üyelerimizin besilik danalarının etlerinden yapmış olduğumuz gerçek kasap sucuğumuz artık bir marka haline geldi. "Denizli Birlik" olarak kendimize ait tescilli bir markamız var. Bu konuda gelen talepler doğrultusunda et parçalama tesisimizi kurduktan sonra Denizli genelinde gerçek dana kasap sucuğumuz satılmaya başlanacak. Tüketiciler, gerçek yerli üreticinin yetiştirdiği danalardan yapılmış olan sucuktan gayet memnun. Bizler de bu takdire ve beğeniye layık olmaya çalışacağız." açıklamasında bulundu.

"İslah ve süt bizim işimiz dedik, yaptık"

Denizli DSYB'de bu yılın başında büyük bir proje daha hayat buldu. İslah programını başarı ile uygulayan Denizli DSYB, üyelerin süt verimi ortalamalarının hayvan başına 30 litrelere ulaştığını belirtti. Belirli dönemlerde süt sanayicisinin ve süt müteahhit-

lerinin üreticiyi yem ve fiyat baskısı ile zor durumda bıraktığı günler artık geride kaldı. Denizli DSYB bu konuda da büyük bir proje başlatmış durumda. Günlük 10 - 15 ton süt toplama organizasyonunun başındaki isim olan Denizli DSYB Sorumlu Müdürü Taner ALTINPA yaptığı açıklamada: "Yönetim Kurulumuz ve özverili personellerimiz ile birlikte büyük bir projeye daha imza attık. Bugüne kadar her türlü icraatımızda süt bizim işimiz dedik. Çünkü üyelerimiz Denizli genelinde tonlarca süt üretmekte ve zaman zaman sıkıntılar çekmekteydiler. Bir süt toplama merkezi oluşturduk. Yaklaşık mevcut gün kapasitesi 24 ton düzeyinde. Başlangıçta 2 kamyon aldık ve sınırlı bir bölgede süt toplama işine başladık. Şuan üreticilerimizden yem baskısı kurmadan yaklaşık 15 ton günlük süt toplamaktayız. Çoğunluğu hastalıktan ari olan soğutulmuş çiğ sütleri ulusal zincirde fabrikalara satarak Denizli'de fiyat istikrarı ve süt ticareti dengesini oluşturduk. Üyelerimizin ve Denizlili yetiştiricilerimizin sahihsiz olmadıklarını göstermiş olduk. Şuan Ulusal Süt Konseyi referans fiyatından çiftlik sütlerini alıyoruz ve üyelerimizi bizlere olan desteği var oldukça Denizli'nin diğer ilçelerinde de süt toplama projemizi uygulayacağız. Bizler hizmet için her zaman üyelerimizin yanındayız." dedi.

BALIKESİR'DE DAMIZLIK GEBE DÜVE EVİ FAALİYETLERİNE BAŞLADI

Ülkemiz ve Balıkesir yetiştiricilerinin ihtiyacı olan damızlık gebe düvelerin yetiştirilmesi amaçlanan damızlık gebe düve evi faaliyetlerine başladı.

Susurluk ilçesi Ömerköy Mahallesi sınırları içerisinde Balıkesir DSYB'ye ait arazi üzerinde 2017 yılı başında başlanan damızlık gebe düve evi inşaatı tamamlandı. 500 baş kapasite ile 5.000 m2 kapalı alan üzerine 2 adet ahır, yem deposu, silaj çukurları, bakıcı evi ve idari binalar olarak planlanan damızlık gebe düve evi Mayıs ayında hizmete açıldı.

Yetiştiricilerin başta simental ırkı olmak üzere kombine verimli ırklara olan ilgisi nedeniyle öncelikle olarak 440 baş simental ırkı ve 60 baş montofon ırkı boğa altı damızlık düvenin İtalya'dan ithalatı yapıldı.

Simental ve montofon ırkı damızlık düveler işletmede tohumlanacak ve 3-8 aylık arası gebe olanlardan en az 5 baş olmak üzere peşin ve banka kredisi ile yetiştiricilere uygun fiyatlarla satışı yapılacaktır. İşletmeden damızlık gebe düve satışının 2018 yılı sonunda yapılması planlanmaktadır.

Yetiştiricilerimizin işletmelerinin ihtiyacı olan simental ve montofon ırkı damızlık gebe düvelerini temin etmek üzere Balıkesir DSYB Merkez ve şubeleri ile irtibata geçmeleri gerekmektedir.

EuroTier^{DLG}

First in animal farming.

Dünya'nın Önde Gelen Hayvancılık Fuarı!

13 - 16 Kasım 2018

Hanover, ALMANYA

İletişim: www.dlgfuarcilik.com | ferize@dlgfuarcilik.com | 0546 262 59 34

**energy
decentral^{DLG}**
POWERING NEW IDEAS

MADE BY

ÇORUM DSYB SİLAJ PAKETLEME TESİSİ FAALİYETLERİNE BAŞLIYOR

Çorum İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından Çorum Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine verilen silaj paketleme makinesi ve diğer ekipmanların devir teslim töreni 13 Haziran 2018 tarihinde Çorum DSYB bahçesinde gerçekleştirildi. Törene Çorum Valisi Necmettin KILIÇ, Çorum Milletvekili Ahmet Sami CEYLAN, Çorum Belediye Başkanı Zeki GÜL, Çorum İl Tarım ve Orman Müdürü Orhan SARI, Sivil Toplum Kuruluşları başkanları ve birlik üyeleri katılım sağladı.

Törenin açılış konuşmasını yapan Çorum DSYB Başkanı Yılmaz KAYA; "Birlikten güç doğar, güçlü olmamız için hep birlikte hareket ederek üretime destek vermemiz gerekir. Milli kalkınma üretilebilir, daha çok hayvansal üretim için birliğimiz olarak yapılacak her türlü projeye destek vereceğimize kimsenin şüphesi olmasın. Silaj paketleme tesisi ile büyükbaş hayvanların yemlemesinde kullanılan mısır silajının biçildikten hemen sonra 500 kg'lık rulo balyaların üretimi ilimizde yapılabilecektir. Mevcut durumda ilimizde silaj paketleme tesisi bulunmamaktadır. Bu nedenle çiftçilerimiz geleneksel yöntemler ile silaj üretmektedirler. Bu üretimlerde de silajın hava ile temas etmesi sonucu %30'a varan kayıplar oluşmaktadır. Silaj paketleme tesisi ile bu kayıpların önlenmesi sağlanacak ve ilimizde hayvancılık sektörü daha da ileri seviyelere çıkarılabilecektir. Silaj paketleme makinesinin ilimizde kullanımı ile üretilen kaliteli silaj sayesinde, süt üretim maliyetleri azalacak, hayvanların süt verimi arttırılabilecek, hayvan sağlığı ve refahı olumlu yönde etkilenecektir." dedi.

Çorum DSYB adına Sayın Valiye, Sayın Milletvekiline, Sayın Belediye Başkanına ve İl Müdürüne Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği yararına verdiği desteklerden dolayı teşekkür eder, verilen silaj paketleme makinesi, traktör, kepçeler, makine ekipman ve soğutucu tankların Çorum ili ve ülke hayvancılığına hayırlı olmasını dileriz.

TR174850M / GÖNÜLLÜ

TR22317579 / HACIUMUR

TR59179524 / BIÇER

TR16136228 / ALDO

TR4204347 / SALİM

TR19754540 / GÜNEŞ

TR3910381 / KÖKTÜRK

TR09333940 / YENİCELİ

TR15555010 / FIRTINA

TR16125834 / OYLAT

TR59164580 / SERTKAYA

TR22317071 / SERT

TR103170E / GÖKHAN

TR161715A / PAŞA

TR16221200 / SADIATA

TR1630560 / KORU

TR15642111 / KOZLUCALI

TR0998823 / SEYMEN

TR10389112 / ERTAN

TR16127770 / GARİP

KIRŞEHİR DSYB'DEN "ÜRETİCİDEN SOFRAYA KALİTELİ SÜT PROJESİ"

TANAP (Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi) Sosyal ve Çevresel Yatırım Programları (SEIP) kapsamında Kırşehir Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinin "Üreticiden Sofraya Kaliteli Süt Projesi" TANAP bünyesinde binlerce projeyi geride bırakarak %95 hibe oranı ile kabul edildi.

Kırşehir İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulu adına Birlik Başkanı Bülent OZAN ve Başkan Yardımcısı Nurettin ALKAN Ankara'da düzenlenen programda proje sözleşmesini imzaladı.

Kırşehir adına büyük değer olan proje tamamlanınca 12 adet 5 tonluk, 10 adet 1 tonluk, 60 adet 500 litrelik süt soğutma tankları, analiz cihazları ile alet ve ekipmanlarıyla beraber Kırşehir İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinin hizmet ağına eklenecektir.

Damızlık sığır yetiştiriciliğini bütün olarak ele alan birlik Başkanı Bülent OZAN çalışmalarına bir yenisini eklemek, üyelerin diğer sorunlarına çözüm üretmek adına kaliteli yönetimi ve uzman teknik personelleriyle sağlam adımlarla ilerlemeye devam edeceklerini dile getirerek "Gücümüz ve potansiyel enerjimiz yerindedir. Üyelerimizin süt üretiminde ve satışında yüksek kapasitelere ulaşabilmesi için canla başla çalışan Kırşehir İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinin emeklerinin karşılığını almasının mutluluğunu yaşıyoruz." dedi.

TÜRK YETİŞTİRİCİSİNİN GURURU, EMBRYO TRANSFERİ BOĞALARIMIZ

IŞIK-ET TR01785539

ÇELİK-ET TR01785515

KAHYA-ET TR01835201

MERCAN-ET TR01835200

TOROS-ET TR01798124

ÜSTÜN-ET TR01785511

MANİSA'DA AYAK HASTALIKLARI VE TIRNAK BAKIMI ÇALIŞMALARINI BAŞLADI

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliğinin düzenlediği Sığırlarda Ayak Hastalıkları ve Bakımı Kursu'na göndermiş olduğumuz personeller sahada üyelerimize hizmet vermeye başladı.

Damızlık sığır çiftliklerinde ekonomik kayıplara neden olan en önemli sebeplerden biriside tırnak sorunlarıdır. Günümüzde orta ve büyük ölçekli işletmelerde damızlık sığırlarımız meraya çıkmaktadır. Binlerce hayvancılık işletmesinde özellikle inekler bağlı duraklı ahırlarda kötü yaşam kalitesinde ekonomik ömürlerini tamamlamaktadırlar.

Sığırlar ahırlarda barındırıldıklarından, hareket imkânlarının kısıtlanmasına bağlı olarak tırnaklarda istenilen oranlarda doğal aşınma olmamaktadır. Bu nedenle tırnakların belirli aralıklarla bakımı, hayvanın genel sağlığı yanında verimleri üzerinde de etkilidir ve verim kaybına yol açmaktadır.

Üyelerimizin işletmelerinde bu nedenle oluşacak verim kayıplarının önüne geçebilmek adına eğitilmiş personellerimiz üyelerimizin işletmelerinde tırnak bakımı yapmaya başlamıştır.

SÜT SIĞIRLARINDA TİP SINIFLANDIRILMASI VE VÜCUT KONDİSYONU DEĞERLENDİRME KİTABINI VE BOĞA-İNEK MAKETİNİ BİRLİĞİMİZDEN TEMİN EDEBİLİRSİNİZ.

SÜT, SÜT ÜRÜNLERİ VE CANLI HAYVAN FİYATLARI (Mayıs-Haziran-Temmuz Dönemi)

	Ortalama	En düşük	En yüksek
Çiğ Süt Fiyatı, TL/kg	1,30	1,16	1,44
Süt Yemi Fiyatı (%18 HAM PROTEİN, 2600 ME, Kcal/kg), TL/kg	1,25	1,18	1,32
Damızlık Belgeli Holstein (Siyah-Alaca) Düve, TL/baş	8 803	8 089	9 517
Damızlık Belgeli Simental Düve, TL/baş	11 091	9 680	12 502
Damızlık Belgeli Esmer (Montofon) Düve, TL/baş	9 811	9 053	10 570
Süt, TL/kg*	3,74	3,72	3,76
Yoğurt, TL/kg*	5,28	5,26	5,3
Beyaz Peynir, TL/kg*	24,22	24,02	24,42
Kaşar Peyniri, TL/kg*	30,5	30,24	30,76
Tulum Peyniri, TL/kg*	34,88	34,42	35,34
Krem Peynir, TL/kg*	27,09	26,31	27,88
Kahvaltılık Tereyağı, TL/kg*	50,88	50,74	51,02
Çiğ Süt Fiyatı/Yem Fiyatı Oranı	1,04	0,98	1,09
UHT Süt Fiyatı/Çiğ Süt Fiyatı Oranı	2,88	3,20	2,61

*Süt ürünlerinin tüketici fiyatları www.tuik.gov.tr adresinden alınmıştır.

Kaynak: 81 DSYB

ADI SOYADI veya ÜNVANI :
DERGİ ADEDİ :
ADRESİ :
TELEFON :
MESLEĞİ VEYA ÇALIŞMA ALANI :

Dergimize abone olmak isteyen kişi ve kuruluşlar, abonelik formu veya formdaki bilgileri içeren bir yazı ve aşağıda verilen banka hesap numarasına yatırılacak yıllık abonelik bedelinin banka dekontu fakslanmalı veya adrese gönderilmelidir. Derginin düzenli olarak adresinize gönderilecektir.

Bir yıllık abonelik bedeli : 25 TL

Ziraat Bankası Mustafa Kemal Mahallesi Şubesi Şube Kodu: 2486 Hesap No: 3673814-5003

Adres: Eşkişehir Yolu Üzeri Mustafa Kemal Mahallesi 2120. Cadde No: 5 Gözüm İş Merkezi Daire: 1-2 06520 Çankaya ANKARA

Tel: 0312 219 45 64 (pbx) Fax: 0312 219 45 59

BİRLİKLERİMİZİ TANIYALIM KÜTAHYA DSYB

Birliğimiz 1996 yılında kurulmuş ve aktif olarak faaliyetlerine başlamıştır. Birliğimizde 14 personel görev yapmakta olup, toplam 9 adet şubemiz bulunmaktadır. Faaliyetlerimizi şubeler de dâhil olmak üzere 21 adet araç ile yürütmekteyiz.

Birlik olarak hizmetini verdiğimiz faaliyetlerin ve satışını yaptığımız ürünlerin ücretlerini, aidat ve soy kütüğü hizmet bedellerimizi yetiştiricilerimizden tahsil edemiyoruz. Bu durum tüm birlikleri olduğu gibi bizi de zorlamakta, çalışmalarımızı sekteye uğratmaktadır. Ulusal Soy Kütüğü Projesinin sağlıklı ve başarılı

bir şekilde uygulanabilmesi için yetiştirici birliklerinin desteklenmesi ve daha aktif hale gelmesi şarttır. Ayrıca yem, süt, et fiyatlarındaki istikrarsızlık yetiştiricilerimizi dolayısıyla da birliklerimizi olumsuz etkilemektedir.

Gelecek dönem projelerimiz;

Yetiştiricilerimizin en kaliteli, en uygun fiyatlı ve en güvenilir damızlık hayvanı alabilmeleri için Damızlık Düve İstasyonu Projemiz için hazırlıklarımız yapılmış, inşaat aşamasına geçilmek üzere dir. Nitelikli ve hijyenik süt üretimi için başlattığımız soğuk zincir projemiz de devam etmektedir.

YENİ
ÜRÜN

Amesia Yağsız Süt Tozu

Amasya Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'nin Markasıdır.
www.amesia.com.tr

www.amasyadsyb.org

Online Alışveriş için
www.amesia.com
Adresini ziyaret edebilirsiniz.

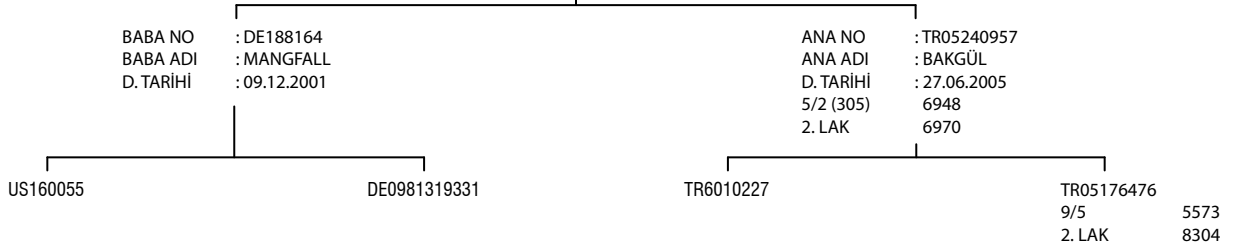
📍 /Amasya DSYB 📍 /Amesia 📍 /amesiadsyb

YETİŞTİRİCİLERİMİZİN HİZMETİNDE... TÜRKİ

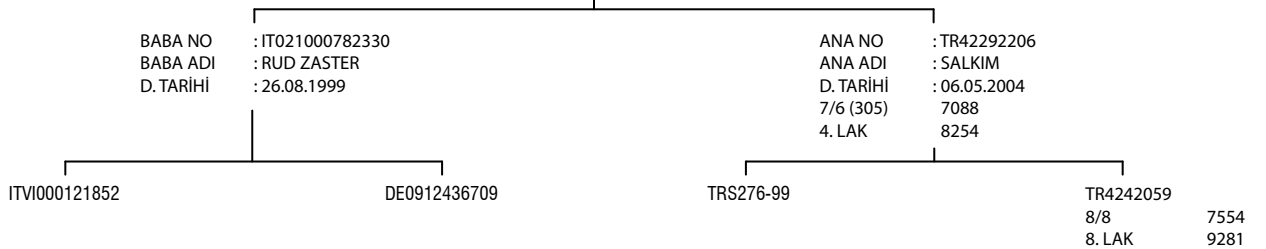
SARP TR05649744

D. Tarihi : 11.03.2010
Yetiştirici : AMASYA-TİM

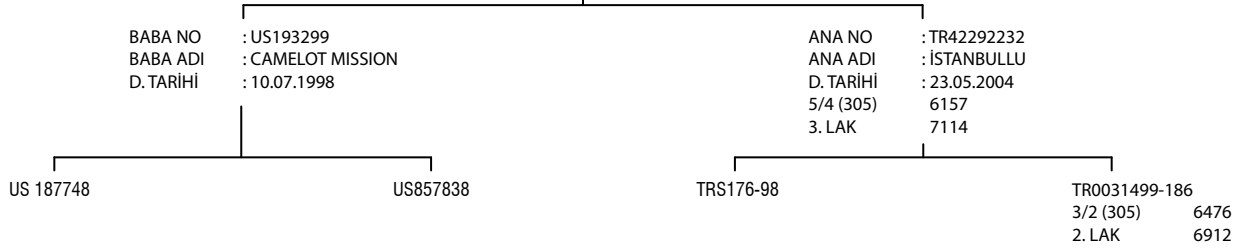
PAKDİL TR421490529

D. Tarihi : 08.12.2009
Yetiştirici : ALTINOVA - TİM

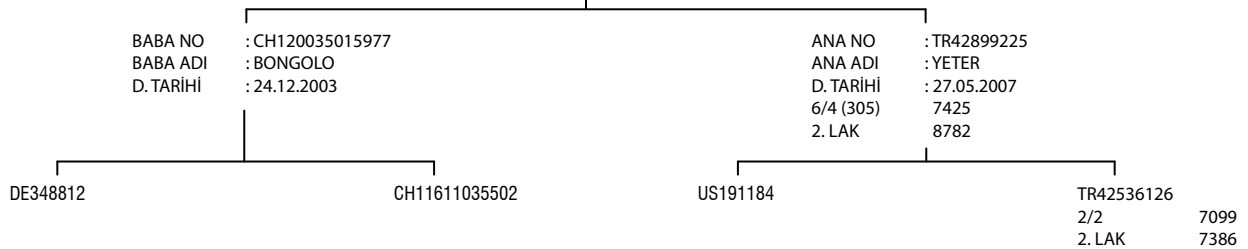
KUBİLAY TR421698013

D. Tarihi : 08.01.2010
Yetiştirici : ALTINOVA-TİM

YİĞİT TR422463309

D. Tarihi : 27.11.2013
Yetiştirici : ALTINOVA-TİM

NİĞDE DSYB YÖNETİM KURULU BAŞKANI TAHİR ERDEM'DEN BİRLİĞİN ÇALIŞMALARI HAKKINDA BİLGİ ALDIK.

Birliğiniz ne zaman faaliyete başladı?

Birliğimiz 2002 yılının Kasım ayında dönemin İl Tarım Müdürlüğü personelleri olan iki ziraat teknisyeni ve 5 suni tohumlama teknisyenin yardımlarıyla faaliyete geçmiştir.

Bugün birliğinizde çalışmakta olan kaç kişi vardır?

Güncel olarak birliğimizde 4 veteriner hekim, 16 suni tohumlama teknisyeni, 2 muhasebeci ve 8 büro elemanı olmak üzere 30 personelimiz bulunmaktadır.

Kaç adet şubeniz var ?

Birliğimizin Bor İlçesi, Çukurkuyu Kasabası, Altunhisar İlçesi, Çiftlik İlçesi, Çamardı İlçesi, Ulukışla İlçesi, Konaklı Kasabası, Yeşil Gölcük Kasabası, Edikli Kasabası, Dikilitaş Köyü olmak üzere toplam 10 adet irtibat bürosu bulunmaktadır.

Birliğinizin faaliyetlerini şubelerde dahil olmak üzere toplam kaç araç ile yürütmektesiniz?

3 traktör, 2 motosiklet, 1 kamyon, 16 otomobil, 1 adet makam aracı olmak üzere toplam 23 adet aracımız vardır.

Birlik olarak yaşadığınız sıkıntılar nelerdir?

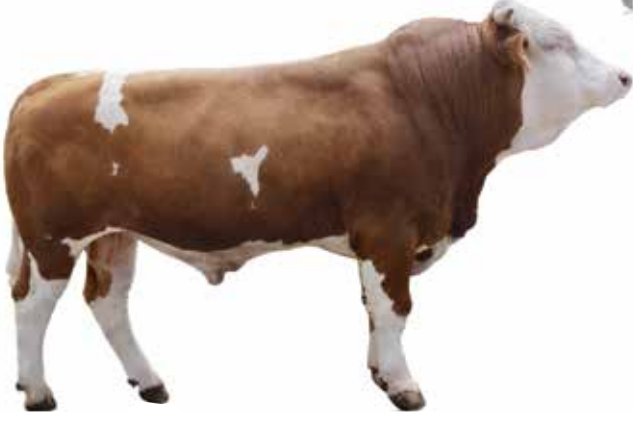
Destekleme dilekçe bedeli almak, yıllık soykütüğü ve ıslah bedeli ödemelerini tahsil etmekte sorunlar yaşıyoruz.

Gelecekteki projelerinizden bahsedebilir misiniz?

Birliğimize ait traktör, yonca biçme makinesi, silaj biçme makinesi ve kamyon alarak, yetiştiricilerimizin yonca ve silajlık mısırlarını biçiyor balya halinde yetiştiricimize veriyoruz. Ayrıca bu ekipman ile kaba yem üretimi yapacağız.

SİMENTAL IRKI **genTÜRK**® BOĞALARI

TÜRK MALI

SARP - TR05649744

ZEYBEK - TR351920087

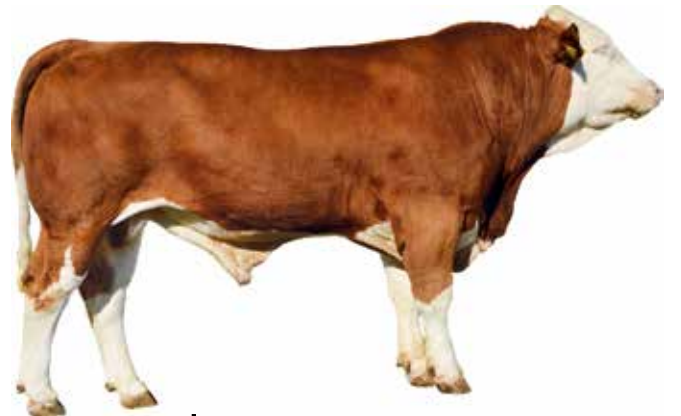
EGE - TR351903091

KURTULUŞ - TR351899234

NAHİT - TR351920470

DİNÇ - TR351903090

NİĞDE DSYB ÜYESİ YAVUZ HIRA İLE İŞLETMESİNİ VE HAYVANCILIĞI KONUŞTUK.

Yetiştirici olmaya nasıl karar verdiniz? Kaç baş hayvanla başladınız, bu gün kaç baş hayvanınız var?

Yetiştirici olmaya 2011 yılında faizsiz kredi desteklerinin çıkarılmasıyla karar verdim. 32 baş gebe düve ile başladım. Şuan işletmemde toplam 125 baş hayvan bulunmaktadır.

Hayvan sayınızı arttırmayı, işletmenizi büyütmeyi nasıl başardınız? Bu süreçte size yardımcı olan faktörler neydi?

Hayvan sayımızın artışını dengeli bir şekilde ilerletmeye çalışmaktayız. Dişi hayvanlarımızı sürüye ilave ederek işletmemizin büyümesini de sağlamaktayız.

İşletmenizi kurarken ne gibi sorunlarla karşılaştınız? Sizin için en büyük güçlük neydi?

Maddi sorunlardan çok bürokrasi sorun yarattı.

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine ne zaman ve neden üye oldunuz?

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine hizmetlerinden yararlanmak için 2012 yılında üye oldum.

Birliğe üye olmanızın size en büyük faydası nedir?

Hayvanlarımızın verim bilgilerini sistemli bir şekilde takip edebiliyoruz. Bunun yanı sıra süt pazarlama konusunda çok büyük etkisi vardır.

Merkez Birliği ve diğer il birliklerinin faaliyetlerinden haberdar mısınız?

Evet, birlik aracılığıyla haberdarız.

Bölge olarak yaşadığınız en büyük sıkıntı (hastalık vb) nedir? Bu sıkıntılar için ne gibi önlemler alıyorsunuz?

Bölgemizde sık olmasa da şap riski olabiliyor. Bu hastalıklardan korunmak için en önemlisi aşılarımızı aksatmıyoruz. Dezenfektanlar kullanıyoruz. Aynı zamanda işletmemizi kurduğumuzdan beri dışarıdan hayvan almamaktayız.

İlinizde yetiştirici olmanın farkı nedir sizce? Olumlu ve olumsuz taraflarını sıralamanızı istesek neleri sayarsınız?

Mevsimsel olarak hayvancılığa müsait bir bölge. Hayvancılık gelişmekte fakat araziler yetersiz ve küçük kalıyor. Bu sebeple kaba yem üretiminde zorlanmaktayız. Hayvancılık için yem bitkileri yetiştirmek üzere meraların düzenlemelerle daha kolay bir şekilde kiralınmasını sağlamak şartları kolaylaştırıcaktır.

Yılda kaç buzağı alıyorsunuz? Bunların kaç yaşıyor?

Ortalama 45-50 buzağı alıyoruz. Yılda 2 veya 3 baş kaybımız oluyor.

İşletmenize ait kayıtları nasıl tutuyorsunuz? Soy kütüğü kayıtlarını sürü idaresinde kullanıyor musunuz? CİBİS'ten (Çiftlik Bilgi Sistemi) faydalanıyor musunuz?

İşletme kayıtlarını Niğde DSYB'nin sisteminden takip ediyorum. Hayvanların bilgilerini yetkililere zamanında bildirerek başka bir takip sistemine ihtiyaç duymadan takip edebiliyorum.

Bildiğiniz üzere sürünün devamlılığı için üreme çok önemli. Üreme ile ilgili sorunlar yaşıyor musunuz? Bu sorunlar için ne gibi önlemler alıyorsunuz?

Üreme ile ilgili sürüde çok fazla sıkıntı yaşamıyoruz. Beslememizi düzgün yapmaya çalışarak üremede sıkıntı yaşamamaya özen gösteriyoruz.

Suni tohumlama boğası seçiminde nelere dikkat ediyorsunuz?

Suni tohumlamada kullanılacak boğanın süt verimine dikkat ediyoruz.

Daha genel olarak konuşursak Türkiye'de hayvancılık konusunda ki sorunlar neler? Süt fiyatları ya da ithal hayvanlar sizde tedirginlik yaratıyor mu?

Kalifiye personel bulmakta sıkıntı yaşamaktayız. Yem fiyatları ve girdi maliyetleri son 2 yıldır normalden yüksek olduğu için maddi sıkıntılar yaşamaktayız. Bazı süt fabrikalarının Ulusal Süt Konseyi fiyatlarına uymaması tabii ki tedirginlik yaratıyor.

Yetiştiriciler yem fiyatlarının artmasından şikâyetçi, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Diğer yetiştiriciler gibi bende yem fiyatlarından şikâyetçiyim. Süt Konseyi tarafından süt fiyatlarına denge sağlamaya çalışılırken, bence yem fiyatlarına da aynı şekilde denge sağlanması gerekiyor.

Bu işe yeniden başlasanız nelere dikkat edersiniz? Hangi konularda daha dikkatli olursunuz?

İşletmemi kurarken öncelikle hayvanlarımın konforunu düşünürüm ve başlangıçta kaba yem stoğumu geniş tutarım.

Bu işe yeni başlayacak üreticilere tavsiyeleriniz nelerdir?

İşletmenin tecrübeli kişilere danışarak düzenli bir şekilde inşa edilmesini tavsiye ederim ve bu işe başlarken kalifiye personel bulundurmalarını öneririm.

Gökhan ŞİMŞEK

Burdur DSYB Uzman Veteriner Hekimi

PASİF TRANSFER YETMEZLİĞİ (PTY)

Süt sığırcılığında her inekten yılda bir buzağı işletmenin karlılığı açısından önemlidir. Sürünün devamlılığı, sağlıklı bir buzağı yetiştirme programındaki başarıya bağlıdır. Bu durum özellikle neonatal (yeni doğan) dönemde buzağı kayıplarının en aza indirilmesini gerekli kılmaktadır. Neonatal dönem, doğumla başlayıp 28. güne kadar devam eden ve buzağı kayıplarının en fazla olduğu dönemdir. Güç-prematüre doğum, diare, hipotermi ve sepsisemi bu evrede en fazla mortaliteye(ölüm oranı) sebep olan problemlerdir. Neonatal dönem sonrası olan evre ise solunum sistemi hastalıkları mortalitenin en önemli sebebi olmaktadır. Bu kayıpların önüne geçilebilmesi açısından bu evrede buzağılara özel bir ihtimam gösterilmesi gerekmekte, bunun için de buzağının ilerki yaşamında hastalıklara karşı direnç mekanizmasının gelişmesinde kolostrumla beslemenin buzağı için çok önemli bir rolü bulunmaktadır.

Buzağının doğumdan 24-48 saat sonra kan IgG seviyesinin 10 mg/ml'den düşük olması "Pasif Transfer Yetmezlik" (PTY) olarak tanımlanmaktadır. Ruminantlarda plasenta, immunoglobulinlerin (Ig) anneden yavruya geçişini engellemektedir. Bu nedenle buzağılar hipo veya agammaglobulinemik olarak doğarlar. Pasif immunité buzağının kolostrumla anneden immunoglobulin alması yoluyla gerçekleşir. Pasif transfer yetmezliğine neden olan en büyük faktörler arasında kolostral immunoglobulinler (Ig), ilk kolostrum alma zamanı ile alınan immunoglobulinlerin miktarı yer almaktadır. Doğumdan 24 saat sonrasında, buzağının sindirim kanalından immunoglobulinleri absorbe etme kapasiteleri

minimal seviyelerde azaldığından, doğumdan hemen sonra kolostyum almaları oldukça önemlidir. Buzağılar, kendi immunoglobulinlerini yaklaşık olarak 10 günlükken üretmeye başlarlar ve 8 hafta sonunda normal Ig seviyelerine ulaşırlar. PTY'liği olan buzağuların hastalıklara yakalanma ve mortalitesi, ilk iki aylık dönemde yeterli seviyede bağışıklığa ulaşmış buzağılara göre daha yüksek olmaktadır.

Buzağılarda kolostyumun erken alınması pasif transferin oluşması için çok önemlidir. Buzağı anneyi kendisi emerse antikorlar maksimum düzeyde emilir, eğer yavru sağılan kolostyum ile beslenirse bu emilim %25-30 oranında azalır. Canlı ağırlığı 40 kg olan bir buzağının yeterli pasif transfer düzeyine ulaşması için alması gereken antikor miktarı 100gr'dır. Bu miktarda konsantrasyonu yüksek yani 3200-mg/dl olan kolostyumdan 2.1litre içilmesi gerekmektedir. Yani kolostyum buzağının canlı ağırlığının %10 kadar vermemiz gerekmektedir.

Pasif Transfer Yetmezliğinin Nedenleri

Pasif transfer yetmezlik; kolostyum, anne, buzağı, işletme ve çevre gibi pek çok nedene bağlı olarak şekillenebilmektedir. Kolostyuma bağlı nedenler

Meme bezlerinden doğumdan hemen önce ve sonrasındaki ilk bir haftalık süre içerisinde salgılanan süte kolostyum veya ağız sütü denir. Beyazımtırak, esmer veya kırmızımtırak renkli, koyu kıvamlı, tadı tuzluca ve özgül ağırlığı süttten daha yüksektir. İkinci ile sekizinci sağımlar arasındaki süttün yapısının giderek normal sütt yapısına dönüşmesi ve emilimin yeteri kadar sağlanamaması sebebiyle transit sütt olarak tanımlanır. Kolostyum yaklaşık olarak 48 saat içerisinde transit süte, 72 saat içerisinde normal süte dönüşür. Normal sütte bulunan bütün maddeler kolostyumda bulunur, bunun yanında sütte bulunmayan bazı biyolojik maddeler de kolostyumda bulunmaktadır.

Kolostyum ve Pasif Bağışıklık

Yeni doğan buzağuların hastalıklara karşı direnç mekanizmaları gelişmemiştir. Hastalıklara karşı direnç büyük oranda, aktif veya pasif orijinli olabilen immunoglobulinlere bağlıdır. Aktif bağışıklıkta vücut, enfeksiyonlara karşı bir cevap olarak immunoglobulinleri kendisi üretmektedir. Pasif bağışıklıkta ise, sağlıklı bireylerden bazı bağışıklık maddelerinin aktarımı yolu ile geçici olarak koruma sağlanmaktadır. Bu olay, yeni doğan hayvanlarda doğumdan sonraki ilk birkaç saat içerisinde gerçekleşebilmek-

tedir. Kolostrum içerdiği immunoglobulinleri aracılığıyla buzağları hastalıklara karşı pasif olarak korumaktadır.

Kolostrum, transferrinleri ile laktoferrinleri de içerir. Bu bileşenler, immunoglobulinler ile bağırsaktaki bakteri faaliyetlerinin olumsuz etkilerinin giderilmesine ve özellikle diyare gibi patojenik oluşumların da nötralize edilmesine yardımcı olurlar. Yapılan bir araştırmada, serum antikor düzeyi yetersiz olan buzağların %25'i neonatal dönemde hastalığa yakalanırken, antikor düzeyi yeterli olan buzağların ise sadece %5'inin hastalandığı tespit edilmiştir. Aynı çalışmada serum antikor düzeyi yetersiz olan buzağların, yeterli olan buzağlardan süttten kesimden önce üç kat veya daha fazla hastalığa yakalandığı bildirilmiştir. Ayrıca serum antikor düzeyi yeterli olan buzağların yaşama gücü ve canlı ağırlığının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Kan IgG yoğunluğu, buzağının sağlığı ve yaşama gücü ile yakından ilişkili olduğundan, 10mg/ml ya da daha fazla IgG düzeyle-

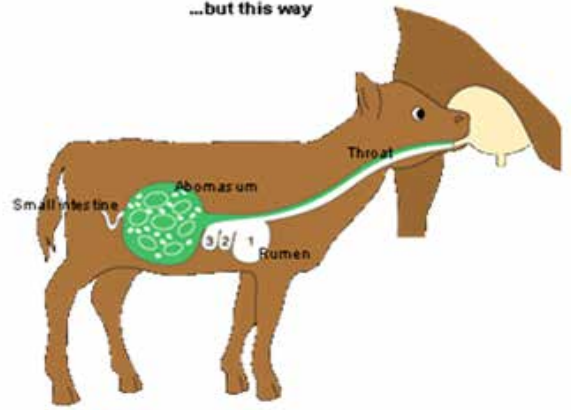
rine ulaşmayı başaran buzağlar, yaşamlarının ilk 56 gününde daha yüksek yaşama oranı göstermiştir.

Kolostrum Kalitesi

Kolostrumdaki gammaimmunoglobulin (IgG) miktarı, kaliteyi belirleyen ölçüttür. İlk sağımda alınan kolostrum ikincisinden, ikinci sağımdaki kolostrum da üçüncü sağımdakine göre daha kaliteli olarak nitelendirilmektedir. Sonraki sağımlarda Ig'lerin koruyucu etkisi giderek azalmaktadır Pasif transfer yetmezliği, kolostrum kalitesiyle yakından ilişkili olduğundan PTY neden olan faktörlerin bir kısmı benzer şekilde kolostrum kalitesine de etki etmektedir. Pasif transfer yetmezliği, kolostrum kalitesiyle yakından ilişkili olduğundan PTY neden olan faktörlerin bir kısmı benzer şekilde kolostrum kalitesine de etki etmektedir.

- a) **İneğin yaşı:** İlk doğumunu yapan inekler daha zayıf nitelikte kolostrum verirlerken, birden fazla doğum yapmış ineklerin kolostrumu daha kalitelidir

- b) **İneğin ırkı:** Holstein ırkı ineklerin kolostrum kalitesi (%6) Ayrshire, Brown Swiss, Guernsey ve Jersey (%8-9) gibi diğer sütçü ırklara göre daha az Ig içerir.
- c) **Kolostrum sızması:** Doğum öncesinde ineğin sağılması veya memeden kolostrum sızıntısının gelmesi, kolostrum kalitesini olumsuz olarak etkilemektedir
- d) **Gebelik öncesi beslenme düzeyi:** Özellikle enerji bakımından yetersiz besleme, kolostrum IgG yoğunluğunu büyük ölçüde azaltmaktadır.

Pasif Transfer Yetmezliğine Karşı Alınabilecek Diğer Önlemler

Kolostrum alamamış buzağlara başka hayvanlardan alınan kolostrum veya daha önce depolanmış kolostrum, A,D3,C vitaminleri ile globülin eklenmiş inek sütü veya ana kanından ayrılan Ig'lerin ağızdan yada enjeksiyon yolu ile buzağıya verilmesi yöntemi hastalıklara karşı korumada çeşitli derecede etkiye sahiptir. Gebe ineklerin aşılınması ile elde edilen hiperimmün kolostrumlardan, çeşitli yöntemlerle ayrılan antikorlar, enjektabl hale getirilmiştir ve bu serumlar koruyucu olarak deri altı yolla uygulandığında agammaglobulinemik ya da hipogammaglobulinemik buzağlarda hastalıklardan korunma sağlanabilmektedir. Yüksek seviyede Ig uygulamasının buzağının kendi immun sisteminin gelişimini bozduğu görülmüştür. Anneden alınmış kolostrumun kalitesi düşük olduğunda ikame kolostrum maddeleri ile Ig takviyesi yapılmasına rağmen buzağıya 100 gr Ig sağlayacak bir supplementin formüle edilemediği bilinmektedir.

Yukarıda anlatılan yöntemlere rağmen eğer inekten herhangi bir nedenle kolostrum alınamazsa vakit kaybetmeden, bu kolostrum ihtiyacı; ilk gün 6, ikinci gün 5, sonraki günlerde birer yumurta akının katılıp karıştırıldığı normal sütle kapatılmaya çalışılmalıdır.

Gülhan ERDOĞDU TATAR
Ziraat Yüksek Mühendisi

ABERDEEN ANGUS

Angus ırkı 19. yüzyılın başlarında Kuzey Doğu İskoçya'da "doddies" and "hummlies" olarak bilinen boynuzsuz ve çoğunlukla siyah olan yerli ırkların melezlenmesiyle elde edilmiştir.

İrkin geçmişi 18. yüzyılın ortalarına kadar gitmektedir ancak soy kütüğü 1862, yetiştirici birliği 1879 yılında kurulmuştur. Zamanla İskoçya, İngiltere ve İrlanda'ya yayılan angus ırkı günümüzde tüm dünyaya yayılmış bir ırktır ve Aberdeen Angus olarak bilinmektedir.

Angus ırkı tamamen siyah renkte olmakla birlikte bazı soylarda bulunan kırmızı gen kullanılarak Kırmızı Angus (Red Angus) ırkı elde edilmiş ve 1954 yılında ayrı bir ırk olarak tescil edilmiştir. Sıcağa daha dayanıklı olduğu bildirilen Kırmızı angus ırkı yetiştiricileri Aberdeen Angus ırkı yetiştiricilerinden ayrı olarak örgütlenmişlerdir.

Morfolojik özellikleri

Renkleri tamamen siyahtır. Zaman zaman karın bölgesinde küçük beyaz noktalar görülebilir. İrkin genel dış görünümü morfolojik olarak et tipine uygundur. Baş küçük, boyun kısa ve derindir. Boynuzsuz bir ırktır. Boynuzsuzluk özelliği dominant olarak döllerine aktarıldığından hayvan ıslahı çalışmalarında boynuzsuzlaştırma amacıyla da kullanılır.

Vücut her yaş grubunda yeterli uzunluk, genişlik ve yükseklikte, dengeli bir ağırlık dağılımına sahip olup orantılı bir yapıdadır. Oldukça sağlam yapılı olan ırkta, sırt çizgisi düzdür. Kısa ve sağlam eklemeler, ince kemik yapısında sahiptir.

Sağrı yüksekliği ineklerde 110-125 cm iken boğalarda 135 cm'ye çıkmaktadır. Ergin yaşta canlı ağırlık erkeklerde 1000-1300 kg, dişilerde 550-700 kg arasındadır.

Bakımı kolay olan ırkın farklı çevre koşullarına adaptasyonu oldukça yüksektir. Hem çok sıcak hem de çok soğuk iklimlerde yetiştirilebilmektedir. Hem saf olanları hem de Zebu ve diğer Avrupa ırklarıyla melezleri farklı iklim koşullarında sorunsuz yetiştirilebilmektedir.

Derisi orta kalınlıkta ve elastik yapıdadır. Kılırları düzgün ve yumuşaktır, yoğunluğu mevsime göre farklılık gösterir.

Tam bir mera hayvanı olan angus ırkı herhangi bir ek yeme gerek duymadan sadece merada otlayarak et üretim kapasitesine sahip bir ırktır. Diğer ırklara oranla kaba yemden yararlanma derecesi oldukça yüksektir.

tir. Kaba yem olarak çok fazla seçici değildirler, her türlü yemden en iyi şekilde yararlanırlar. Ayrıca diğer ırklara oranla meralara daha az zarar verirler. Ancak ahır şartlarında yetiştirilmeleri ekonomik olmamaktadır.

Verim Özellikleri

Angus ırkı hızlı gelişen, yüksek döl verimi yanında buzağılama güçlüğü yaşanmayan, sakin mizaçlı, yüksek ve kaliteli karkas verimine sahip bir ırktır.

Etçi damızlık sığır yetiştiriciliğinde tek gelir yavrudur. Etçi anaç sığırın sütü ancak yavrusuna yeteceğiinden süttten gelir elde etmek mümkün değildir. Süt üretimi sadece buzağısına yetecek kadardır. Bu nedenle süt üretimi yapılamaz.

Etçi ırkla çalışan birçok sürüde buzağı kayıplarının en büyük sebeplerinden biri olan buzağılama güçlüğü bu ırkta oldukça düşüktür. Buzağıların doğum ağırlığı 25-35 kg civarındadır. Amerikan Angus Birliği kayıtlarına göre ilk doğumunu yapan düvelerin %91'inde doğumda hiçbir şekilde yardıma ihtiyaç duyulmamaktadır. Bu değer ineklerde %99'dur. Yapılan bir çalışmada yedi farklı et sığır ırkı arasında buzağılama kolaylığı oranının en yüksek, doğum güçlüğü skorunun en düşük olduğu ırkın Angus ırkı olduğu vurgulanmıştır.

Analık kabiliyeti oldukça iyidir. Buzağılar doğumdan kısa süre sonra ayağa kalkar ve analarını emmeye başlar.

Hızlı gelişen buzağılar 7 aylık yaşta, bir ineğin canlı ağırlığının en az %50'sine ulaşır. Hızlı gelişmeleri dolayısıyla erken yaşta olgunluğa erişirler ki bu da erken yaşta ilk buzağısını vermesi anlamına gelir. İrkin doğum oranı da oldukça yüksektir. Yapılan çalışmalar her türlü koşul altında yüksek doğurganlığını koruduğunu göstermiştir. Normal koşullarda her yıl bir buzağı alınır. Damızlık Angus ineğinden 12-13 yaşına kadar buzağı alınabilmektedir.

İyi huylu ve sakin mizaçlı bir ırktır. Sakin mizaçlı sığırların yemden yararlanma oranının daha yüksek olduğu hatta bu sığırlardan elde edilen etin daha lezzetli olduğu düşünülmektedir. Angus danaların yemi ete dönüştürme yeteneği oldukça yüksektir. Sadece merada beslenerek günlük 1000-1300 g ağırlık kazancı elde edilir.

Angus ırkının en büyük özelliği karkas veriminin yüksekliği yanında karkasın kaliteli oluşudur. Eti yağsız, ince lifli ve mermerleşme oranı (yağın kas lifleri arasındaki dağılımı ki mozaik görümlü ve homojen olması istenir) yüksektir. Mermerleşmiş kaslardan oluşan ince ve mükemmel doku pişirilme esnasında etin lezzetli ve sulu olmasını sağlar. Bu nedenle yurtdışında özellikle ABD'de Angus eti tüketiciler tarafından en çok tercih edilen sığır etleri arasındadır.

Kas yapısı mükemmel olması yanında kemik yapısının ince olması kemik firesini azaltır ve etteki randımanın yüksek olmasını sağlar. Randıman %60'ın üzerindedir, besiyeye alınan genç hayvanlarda bu değer %67-72'ye kadar yükselmektedir. Et/kemik oranı ise yaklaşık 5:1'dir.

Angus sığırlardan elde edilen etin tüketimini artırmak amacıyla Amerika Angus Birliği 1978 yılında "Certified Angus Beef" damgası ile angus etlerini etiketlemektedir. Bu etiketin amacı angus etinin diğer ırklardan elde edilen etlerden daha kaliteli olduğu fikrini desteklemektir. Etin "Certified Angus Beef" olarak kabul edilebilmesi için en az %51 siyah olan ve angus benzeri özellikler sergileyen sığırlardan elde edilmesi gerekmektedir. Certified Angus Beef ile angus sığırlarının etleri 10 farklı kritere göre değerlendirilir ve USDA tarafından angus eti olarak etiketlenir.

Angus ırkında tüketici talepleri doğrultusunda büyüme ve yemden yararlanma özellikleri dışında karkas kalitesine yönelik ıslah çalışmaları

yürütülmektedir. Örneğin ABD'de mermerleşme ve yumuşaklık arasındaki korelasyon yüksek olduğundan ette yumuşaklığı artırmak için mermerleşmeye dayalı seleksiyon yapılmaktadır.

Angus ırkı saf yetiştirilmesinin yanında melezleme çalışmalarında da yoğun şekilde kullanılmaktadır. Çevreye ve mevcut kaynaklara bağlı olarak, birçok yetiştirici heterosisten yararlanmak amacıyla sürülerinde melezleme yapmaktadır. Dikkatli bir şekilde planlanmış yetiştirme programı ile heterosis düşük kalıtım dereceli özelliklerde performans artışı sağlayabilir. Bununla birlikte, etkili bir melezleme sisteminin uygulanması dikkatli bir planlama gerektirir. Gelişimi, doğum ağırlığı veya ergin ağırlığı yüksek olan ırkların fazla kullanılması gelecekte bazı problemlere ve istenmeyen sonuçlara neden olabilir. Melezleme programı uygun şekilde yürütüldüğünde angusun genetik avantajları hemen her seviyede denge sağlamaktadır.

Yem değerlendirmedeki başarısı ve karkas kalitesi yanında bakım koşullarının kolay olması nedeniyle özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde tercih edilen bir ırktır. Angus ve melezi ABD'deki sığır varlığının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Etçi ırklar arasındaki en büyük veri tabanına sahip olan Amerikan Angus Birliğinde 20 milyondan fazla kayıtlı sığır bulunmaktadır. Angus Kanada, Arjantin, Yeni Zelanda ve Avustralya'da da hakim ırktır.

Çizelge 1. Türkiye'de E-İslah sistemine kayıtlı Aberdeen Angus ırkı sığır sayısı (baş)

		Ön Soy Kütüğü	Soy Kütüğü	Toplam
Angus	İnek	2131	2202	4333
	Dişi sığır	5271	3743	9014
	Toplam sığır	7909	4559	12468
Angus Melezi	İnek	499	207	706
	Dişi sığır	4133	1321	5454
	Toplam sığır	9036	2706	11742

E-İslah veri tabanında kayıtlı Angus ve melezi sığırlar dikkate alındığında sayısal bakımdan Konya, Gaziantep, Bursa, Eskişehir, Edirne ve Manisa illeri ilk sıralarda yer almaktadır.

Türkiye koşullarında yetiştirilen Angus ırkı sığırlar üzerine çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Bununla birlikte yapılan çalışmalar göz önüne alınarak üzerinde durulan özellikler bakımından değerler aşağıda verilmiştir.

Türkiye'de besiyeye alınan Simental, Aberdeen Angus, Hereford, Limousin ve Charolais ırkı sığırların besi performansı ve karkas özelliklerinin araştırıldığı çalışmada Uruguay ve Fransa'dan 2015 yılında ithal edilen 10-12 aylık yaştaki 606 baş erkek sığır kullanılmıştır. Çalışmada günlük canlı ağırlık artışı en yüksek olan ırk 1362.9±22.6 gram ile Simental olurken, bunu 1275.9±20.7 gram ile Angus izlemiştir. Aynı değer Limousin, Hereford ve Charolais ırklarında sırasıyla 1266.9±21.6, 1214.2±20.9 ve 1101.1±17.8 gramdır.

Sıcak karkas ağırlığı, soğuk karkas ağırlığı ve sıcak karkas randımanı ortalaması en yüksek Charolais ırkında ve sırasıyla 351.2±2.5 kg, 346.5±2.9 kg ve %59.5 olarak bulunmuştur. Bu üç özellik bakımından Angus ve Limousin ırkları arasındaki fark önemli değilken, diğer ırklar arasındaki farklar önemlidir. Sıcak karkas ağırlığı Hereford, Limousin ve Angus ırklarında sırasıyla 332.1±3.4, 319.3±3.5 ve 317.7±3.4 kg bulunurken, en düşük Simental ırkında 303.4±3.7 kg elde edilmiştir.

Soğutma firesi bakımından ırklar arasında görülen fark karkas ağırlıkları kadar belirgin olmasa da istatistik olarak önemlidir. Soğutma firesi en yüksek ırk %1.36 ile Simental iken, en düşük ırk %1.31 ile Charolais olmuştur. Angus için bu değer %1.35'tir. Sıcak karkas randımanı Simental için %58.1±0.11, Angus için %58.5±0.09, Hereford için %58.9±0.01, Limousin için 58.6±0.1 ve Charolais için 59.5±0.08 olarak hesaplanmıştır.

Şanlıurfa DSYB'ne kayıtlı bir işletmede Uruguay'dan getirilen Angus ineklerde doğrusal tip karakterlerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılan çalışma sonucunda, Angus ineklerin kolay doğum yapabilecek sağrı genişliği ve sağrı eğimine sahip olması gibi avantajları varken, sağırda, rutin aşılmalarda, suni tohumlamada veya muayene vb sürü yönetiminde yaşanan zorluklar gibi dezavantajlarının bulunduğu bildirilmektedir. Şanlıurfa ilinde Angus ırkı ineklerin sütünün tamamen buzağılarına verilmesinin daha uygun olacağı, ayrıca erkek buzağıların besi materyali, dişi buzağıların da damızlık üretim amaçlı yetiştirilmesiyle daha verimli sonuçlar elde edilebileceği kanaatine varılmıştır.

Önceleri kaliteli eti nedeniyle lüks restoranlarda kullanılması amacıyla belirli işletmelerde ve az sayıda yetiştirilen Angus ırkı, son yıllarda kırmızı et üretiminde yaşanan sıkıntılar sebebiyle tekrar gündeme gelmiştir.

Türkiye'de kırmızı et ile ilgili sıkıntı yaşanan hemen her dönemde et üretiminde etçi ırklardan yararlanılması gerektiği ön plana çıkarılmakta, et üretimi açığının etçi ırk hayvanların yetiştirilmesiyle kapanacağı düşünülmekte ve kamuoyu bu şekilde bilgilendirilmektedir. Kırmızı et üretimini çoğunlukla etçi ırklardan sağlayan Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi ülkelerle karşılaştırmalar yapılmakta, söz konusu ülkelerin coğrafi yapılarının uygunluğu nedeniyle büyük meralara sahip olduğu, ucuz yem hammaddesi sağlayan büyük ve kaliteli mera alanlarının bulunduğu ve üretimin çoğunlukla ekstansif yapıldığı ya da yapılabildiği göz ardı edilmektedir. Türkiye'de uygun meraların olmaması ve ucuz yem hammaddeleri sağlanamaması gibi nedenlerle etçi ırk yetiştiriciliği olağan koşullarda ekonomik olmayacaktır. Diğer bir deyişle, etçi ırkların ekonomik olarak yetiştirilebileceği koşullar Türkiye'de mevcut değildir. Bunun yerine hem et hem de süt verimi tatminkâr seviyede olan iki verim yönlü ırkların kullanılması Türkiye koşullarında daha verimli ve karlı olacaktır. İsrarla etçi ırklardan yararlanılmak isteniyorsa öncelikle İslah edilmiş özel meralar oluşturulmalıdır.

Türkiye damızlık Angus yetiştiriciliğine uygun olmamakla birlikte özellikle sığır eti üretimini artırmak için önerilen yollardan biri de mevcut yerli ve kültür ırklarının etçi ırklarla melezlenmesidir. Aslında uzun yıllardır Türkiye'de Angus ırkı spermalar yoğun şekilde kullanılmaktadır. Özellikle geçtiğimiz yıllarda etçi ırkla melezlemenin hayvancılık desteklemeleri kapsamına dâhil olması ile birlikte kullanım daha da artmıştır.

Ancak Türkiye'de etkin bir karkas derecelendirme sisteminin olmayışı, kaliteye göre fiyatlandırma sisteminin yeterince uygulanmaması karkas kalitesi ile ünlü olan Angus ırkının Türkiye'de karşılığını bulamamasına neden olmaktadır. Oysa Angus ırkının en yaygın olduğu ülke olan ABD'de sığırlarda karkas derecelendirme sistemi, üretici fiyatlarını belirlemek için bir araç olarak da kullanılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Anonim 1: <http://www.angus.org/Pub/FAQs.aspx> (Erişim tarihi:01.08.2018)
 Anonim 2: <http://www.worldangussecretariat.com/code-of-practice.html> (Erişim tarihi:01.08.2018)
 Anonim 3: <https://aberdeenangus.ro/en/angus/features-and-physique/> (Erişim tarihi:01.08.2018)
 Anonim 4: <https://cattleinternationalservices.weebly.com/aberdeen---angus.html> (Erişim tarihi:01.08.2018)
 Anonim 5: <http://www.thecattlesite.com/breeds/beef/7/aberdeen-angus/> (Erişim tarihi:01.08.2018)
 Anonim 6: E-İslah Veri Tabanı (06.08.2018)
 Duru, S. ve Sak, H., 2017. Türkiye'de Besiyeye Alınan Simental, Aberdeen Angus, Hereford, Limousin ve Charolais ırkı Sığırların Besi Performansı ve Karkas Özellikleri. Türk Tarım – Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 5(11): 1383-1388, 2017.
 Erdoğan Tatar, G., 2015. Türkiye'de Simental ırkının Süt Ve Et Üretimine Olası Katkıları. Türkiye Simental Yetiştiriciliği Paneli, İzmir. TDSYMB
 Mundan, D., Bozkaya, F., Akdağ, F. ve Meral, B.A., 2017. Uruguay'dan Getirilen Aberdeen Angus ırkı İneklerde Doğrusal Tip Karakterlerinin Değerlendirilmesi. Journal of Advances in Vet Bio Science and Techniques JAVST, 2017, 2(2), 1-9

Çeviri: Saadet OCAKLI
Uzman Veteriner Hekimi

ŞARBON (ANTRAKS)

Şarbon (Antraks) Nedir?

Antraks spor formunda bir bakteri olan *Bacillus anthracis* tarafından meydana getirilen bir hastalıktır. Bakterinin adı, etkilenmiş insanların derilerinde meydana gelen koyu merkezli ülser odaklarından dolayı Yunanca kömür kelimesinden türetilmiştir. Antraks bütün kıtalarda görülen ruminantlarda akut ölümcül ve zoonoz bir hastalıktır (hastalık öncelikli olarak hayvanları etkiler ancak insanlarda da hastalığa yol açar). Bakteri kötü etkili güçlü toksinler üretir ki bu nedenle hastalık yüksek ölüm oranıyla seyrederek. Bütün memeliler Antraks'a duyarlıdır ancak hastalık tipik olarak ruminantlarda ve insanlarda görülür.

Hastalık Nereye Dayanır?

Hastalık Antartika kıtası hariç bütün dünyada görülmektedir. Endemik bölgelerde salgınlar daha çok ortaya çıkar, diğer bölgelerde daha çok sporadik salgınlar görülür ki toprakta atıl olan etken sporları hava değişimleri ile yüzeye çıkar ve ruminantlar tarafından alınarak sindirilir ve hastalığa neden olur.

Hastalık Nasıl Bulaşır ve Yayılır?

Antraks'ta tipik olarak hayvandan hayvana ya da kişiden kişiye bulaşma görülmez. Bakteri oksijenle temas edince spor üretir. Bu sporlar çevresel koşullara oldukça dayanıklıdır ki toprakta ya da enfekte hayvanların tüylerinde yıllarca yaşayabilir. Sonrasında hayvan bu sporları solur, sindirir ya da derisindeki yaralardan içeri girerse üreyerek hastalığa sebep olurlar. Enfekte hayvanlarda pıhtılaşma sorunları olduğu için vücut boşluklarından sızıntı olabilir ki bu sızıntılardan kan emen insektler bakteriyi diğer hayvanlara bulaştırırlar. Karnivorlar ve insanlara bu hastalık enfekte hayvanların etlerinin yenmesi ile bulaşabilir. Ancak bu hastalık hayvanlarda tipik olarak bulaşık topraktaki sporların gıdalarla sindirilmesi sonucu oluşur.

KAYNAK:

Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü'nün (OIE) bilgi notlarından tercüme edilmiştir. Metnin orijinaline http://www.oie.int/fileadmin/Home/eng/Media_Center/docs/pdf/Disease_cards/ANTHRAX-EN.pdf adresinden ulaşabilirsiniz.

Klinik Bulgular Nelerdir?

Ruminantlar genelde hiçbir hastalık belirtisi göstermeksizin ölü bulunurlar. Hastalığın akut formunda hayvan ölmeden kısa bir süre önce çok yüksek ateş, kas titremeleri ve soluk alış-verişinde zorlanma görülür.

Hastalığın Tanısı Nasıl Yapılır?

Antraksın tanısında enfekte hayvandan alınan kan ya da doku örneklerinde bakterinin tespit edilmesi esastır. Kan ya da doku örnekleri mutlak dikkatle alınmalıdır, çevre dahil hiçbir yer kontamine edilmemelidir (halk sağlığı ve salgın açısından en önemli noktalardan birisidir).

Halk Sağlığı Açısından Risk Nedir?

İnsanlarda Antraks üç farklı yolla kendini gösterir. En yaygın olanı deri enfeksiyonudur ki bu bakterinin sporlarını ihtiva eden enfekte hayvanlardan ya da hayvansal ürünlerden bulaşır. Bu durum genelde hayvancılıkla uğraşan insanlarda, kasaplarda ya da yün ve deri sektöründe çalışan insanlarda daha çok ortaya çıkar.

Sporlar genelde kesik, çizik ya da yaralardan vücuda girerler. Eğer önlem alınmazsa enfeksiyon bütün vücuda yayılabilir. Hastalığın sindirim formu sporların sindirim yoluyla alınmasıyla şekillenir. Potansiyel olarak en öldürücü formu solunum formudur, yani sporlar solunum yoluyla vücuda girer. Bu formun şekillenme nedeninden ötürü "yüncü hastalığı" olarak adlandırılmıştır. Antraksın solunum yoluyla bulaşması doğada nadirdir. Antraks sporlarının bir biyolojik silah olarak kullanıldığı da unutulmama-

lıdır. Açıkça anlaşılmalıdır ki halk sağlığı yönünden korunmanın temel yapı taşı hayvanları korumaktan geçmektedir.

Hastalıktan Korunma ve Kontrol İçin Neler Yapılıyor?

Antibiyotik tedavisi ve bağışıklık kazandırma gibi belirli kontrol prosedürleri bu hastalığın yayılması ve korunma açısından oldukça gereklidir. Özellikle:

- Ölmüş hayvanların imhası kritik önem taşır.
- Karkas açılmamalıdır ki bunun sebebi oksijenli ortamlarla karşılaşan bakterinin spor saçmasıdır.
- Hastalıktan şüphelenilen hayvanların olduğu sürülere sıkı karantina önlemleri uygulanmalı, aşılamalar yapılmalı, enfekte olan şüphelenilen karkaslar yakılmalı ya da sönmüş kireçli derin çukurlara gömülmelidir.
- Temizleme ve dezenfeksiyonun yanında kemirgen ve insekt mücadelesi de önemlidir.

Endemik bölgelerde aşılama çalışmaları önemlidir. Antraks'a karşı etkili aşılama ilk kez 1881 yılında Louis Pasteur tarafından ortaya çıkartılmıştır. Veteriner hizmetleri tarafından aşılama yapılmasına karşın hastalık sınırsız doğada yıllarca sporlarını koruduğu için bazen aşılama istendiği etkiyi vermeyebilir. Ancak aşılama korumayı sağlasa bile risk her zaman mevcuttur.

Antraks antibiyotik tedavisine duyarlı olmasına rağmen klinik belirti gösteren hayvanlarda enfeksiyon çok hızlı seyredebileceğinden ötürü işe yaramayabilir. Erken teşhis, karantina, formitlerin (enfekte tozlar, sporlar) yok edilmesi, kesimhane ve süt fabrikalarında uygun sıhhi prosedürlerin uygulanması insani tüketim amaçlı hayvansal orijinli ürünlerin güvenliğini sağlayacaktır.

Dr. Öğr. Üyesi Vildan KOÇBEKER

Selçuk Üniversitesi

Beyşehir Ali Akkanat Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü

DOĞAL AFETLER VE KİMYASAL, BİYOLOJİK, RADYOLOJİK VE NÜKLEER TEHDİT (KBRN) DURUMUNDA SÜT SIĞIRI İŞLETMELERİNİN HAYVANLARINI GÜVENLİ BÖLGELERE NAKLİ KONUSUNDA STRATEJİLER

Süt sığır işletmelerinin mevcut risklere karşı hazırlık ve planlamalarını yapabilmeleri noktasında farkındalık oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada işletmelerin kamu kurumlarının eğitim ve yayım faaliyetlerinden etkin bir şekilde faydalanabilmeleri ve afet meydana gelmeden önce hazırlıklı olmaları sağlanabilir. Yaşanması muhtemel afet durumunda ulusal yada uluslararası afet müdahale planının uygulanması noktasında tarım sektörünün rolü müdahale planının uygulanması ve başarılı olması açısından oldukça önemlidir. Bununla birlikte doğal afetler nedeni ile oluşan ekonomik kriz ve dolayısıyla istihdam olanaklarında yaşanan daralmalar nedeni ile muhtemel ekonomik kayıpların önleneyeceği gibi tarım sektörünün direncinin artırılması ve daha güvenli hale gelen sektöre yapılacak yatırımların artırılması noktasında önemli bir gelişme sağlanabilir. Bu noktada yetiştiricilerin duyarlılığı ve kamu kurum ve kuruluşları ile iletişimleri oldukça önemlidir. Örneğin, Konya İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, sırası ile 2015, 2016, 2017 yıllarında sırasıyla 4080, 8334 ve 2102 kişi olmak üzere (son üç yılda toplam 17.533 kişiye) işletmelerden gelen talep üzerine afetlerin ekonomi üzerine yıkıcı etkilerini ortadan kaldırmak ve dirençliliğin artırılması noktasında eğitim faaliyetleri gerçekleştirmiştir. Eğitim talebinde bulunarak eğitimlerini tamamlayan kuruluşlar arasında Konya merkez ve ilçeleri olmak üzere hayvancılık sektöründe önemli paya sahip 7 büyük işletmenin talepleri doğrultusunda mevcut çalışanlarına eğitim aldırılmıştır. Bu noktada Konya bölgesi değerlendirildiğinde hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren büyük işletmelerin modern tarımın gereği olarak risk analizlerine doğal afetler ve KBRN dahil etmiş olmakla birlikte işletmelerinin sürdürülebilirliği noktasında zarar azaltma, hazırlık ve planlama aşamalarını gerçekleştirdiği düşünülebilir.

Afet planlaması kültürlerin, ihtiyaçların, kaynakların ve toplulukların yeteneklerini yansıtmaktadır. Bu noktada uluslararası belirlenmiş ortak eylem planlarına ilaveten ulusal, bölgesel ve il bazında planlamalar ile zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme aşamalarından oluşan bütüncül afet yönetiminin uygulanabilmesi afetlerin neden olduğu yıkıcı etkilerinin mümkün olan en az zararla üstesinden gelebilmeyi sağlayacak planlamaları kapsamaktadır. Afet yönetimi evreleri disiplinlerarası ve çok paydaşlı bir sistem olup, bütüncül afet planının tüm aktörleri dahil olmak üzere 2015 yılı TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) verilerine göre 55.7 milyar TL hayvansal üretim kapasitesine sahip ülkemiz hayvancılık sektörünün kamu kurumları ile irtibata geçmesini ve işletme risk analizleri neticesinde oluşturulan acil durum planlamalarını halazırda uygulanabilir eylem planına dönüştürmeleri sektörün afete dirençli bir noktaya taşınması açısından oldukça önemlidir.

Doğal afetler ve KBRN durumunda hayvanlar riskli dönem geçene kadar geçici olarak güvenli bölgelere tahliye edilir ve ko-

runur. Bu noktada işletmelerin bölgelerinde mevcut toplanma alanları konusunda bilgi sahibi olması ve ihtiyaç durumunda bu bölgelere hayvanlarını ulaştırabilme noktasında gerekli planlamaları yapması önemlidir. Hayvanların barınaklarında bırakılmasının yeterli olmadığı durumlarda riski azaltmak için özellikle KBRN riski söz konusu olduğunda rüzgârın yönü dikkate alınarak birkaç tahliye noktası önerilebilir. İşletmeler tarafından güvenli olduğuna karar verilen toplanma alanı seçilerek hayvanların taşınması için hazırlanan acil durum planlarını uygulamaya geçebilirler. Konya bölgesi örnek olmak üzere süt sığır işletmelerinin ilçelere göre sayısı ve yoğunluğu dikkate alındığında sırasıyla Ereğli, Karatay, Çumra, Meram ve Karapınar en fazla hayvan potansiyeline sahip ilçelerdir. Bu ilçeler için tespit edilmiş toplanma alanlarının işletmeler tarafından afetten önce bilinmesi afet müdahale planı uygulanırken hayvan sahiplerinin hazırlıklı olması açısından önemlidir.

Şekil 1. Konya İli Ereğli İlçesi Toplanma Alanları (Konya AFAD, 2018)

Şekil 2. Konya İli Karatay İlçesi Toplanma Alanları (Konya AFAD, 2018)

Şekil 3. Konya İli Meram İlçesi Toplanma Alanları (Konya AFAD, 2018)

Şekil 4. Konya İli Karapınar İlçesi Toplanma Alanları (Konya AFAD, 2018)

Yetiştiricilerin herhangi bir sığınak planı yoksa buldukları bölgeleri en uygun toplanma alanları hakkında kapsamlı bilgiyi yukarıda Konya örneğinde belirtildiği şekliyle (Şekil, 1,2,3,4, Tablo 1) İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü internet adresinden ulaşabilirler. Doğal afet ve KBRN durumunda kullanılabilir en uygun toplanma alanı, kapasitesi, alternatif ulaşım yolları hakkında bilgi sahibi olabilirler. Bu bilgiler ışığında yapacakları planlamalar komşu işletmelerin dahil olması ile ortaklaşa hareket etme imkanı var ise çok daha az maliyet ile olası afetlerin neden olacağı ekonomik kayıplar önlenebilir. Hayvanların taşınması için gerekli malzeme ve araçların maliyeti ile mevcut risk durumunun değerlendirilmesi işletme sahibinin alması gereken zor bir karardır. Bu noktada önceden elde edilen toplanma alanı bilgisi ve yapılan hazırlıklar hayvanların güvenli alanlara naklinin uygun

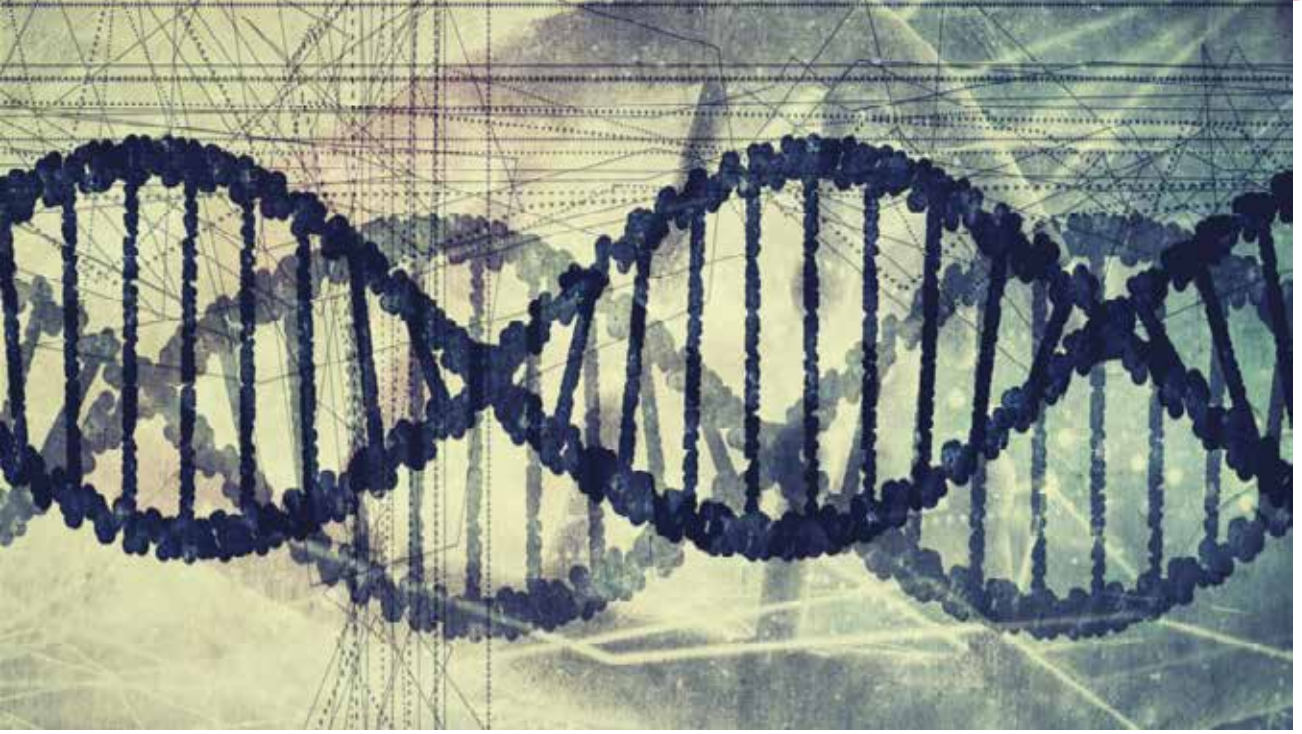
olup olmayacağı noktasında hızlı karar alınmasını sağlayacaktır. Bütün hayvanlar tahliye edilemeyebilir bu nedenle hayvan sahipleri afet zamanından önce kurtarılacak önemli hayvanların hangileri olduğunu belirlemelidir. Satış değeri, üreme ve döl verimi, damızlık değeri, hamilelik aşaması, verim durumu ya da sadece duygusal tercih gibi çeşitli karar verme ölçütleri kullanılabilir. Tahliye edilmesine karar verilen hayvanların afet zamanından önce yazılı bir listesi oluşturulmalıdır. Afet gerçekleştiğinde işletme sahibine ulaşılamama ihtimaline karşı acil durum prosedürleri ile ilgili bilgilerin hazırlanması ve müdahalede bulunacak görevliler tarafından bulunabilecek şekilde işletmede muhafaza edilmesi önemli olup, böylece yetkililer tarafında hangi hayvanların kurtarılacağı tespit edilebilir. Dizginleme ekipmanı, yiyecek ve su kaynaklarının hayvanlarla birlikte taşınması ve kullanılması için erişilebilir olması gerekmektedir.

Sıra No	İLÇE	TOPLANMA YERİ	YÜZÖLÇÜMÜ (m ²)	Sıra No	İLÇE	TOPLANMA YERİ	YÜZÖLÇÜMÜ (m ²)
1	Karatay	Adalet Parkı	73.000	21	Beyşehir	Vuslat Parkı	100.000
2	Karatay	Olimpiyat Parkı	138.000	22	Beyşehir	Cumartesi Pazarı ve Çim Saha	8.000
3	Meram	Karaaslan Hadimi Parkı	73.000	23	Seydişehir	Necip Fazıl Kısakürek Parkı	10.000
4	Meram	Berlika Parkı	62.000	24	Seydişehir	Kapalı Pazar Alanı	11.000
5	Meram	Evliya Çelebi Parkı	30.000	25	Kulu	80.Yıl Cumhuriyet Parkı	16.000
6	Selçuklu	Sancaktepe Parkı	43.000	26	Kulu	Olof Palme Parkı	14.000
7	Selçuklu	Kelebekler Vadisi	250.000	27	Ereğli	Atatürk Kültür Parkı	180.000
8	Selçuklu	KültürParkı	88.000	28	Ereğli	Yunus Emre ve 15 Temmuz Parkı	12.000
9	Selçuklu	Saray Bosna Parkı	62.000	29	Ereğli	Kwangjin Parkı	19.000
10	Selçuklu	Selahaddin Eyyubi Parkı	95.000	30	Kadınhanı	Stadyum	32.000
11	Akşehir	Pazar Alanı	37.000	31	Hüyük	Stadyum	8.000
12	Akşehir	Stadyum	42.000	32	Sarayönü	Stadyum	30.000
13	Karapınar	Stadyum	36.000	33	Derbent	Stadyum	6.000
14	Karapınar	Ali Tepe Dinlenme Parkı	43.000	34	Ahırlı	Atatürk İ.Ö.Okulu	4.000
15	Doğanhisar	Halk Pazarı ve Otogar	5.000	35	Akören	Arif Bilge Spor Tesisleri	7.000
16	Argıthanı	Halk Pazarı	11.000	36	Altınekin	Stadyum	9.000
17	İlgin	Kapalı Halk Pazarı	20.000	37	Bozkır	Stadyum	10.000
18	İlgin	Fahrettin Altay Parkı	10.000	38	Cihanbeyli	15 Temmuz Şehitler Parkı	110.000
19	Tuzlukçu	Stadyum	25.000	39	Çeltik	Stadyum	7.000
20	Yunak	Halk Pazarı	10.000	40	Çumra	Durmuş Ali Çalık Şehir Stadyumu	20.000

Tablo 1. Konya İli Toplanma Alanları Listesi (Konya AFAD, 2018)

Özellikle KBRN risk dönemleri için hayvanların tahliyesi insanların tahliyesi kadar önemlidir. İnsanların gıda kaynaklarının korunması için mahsülün korunmasının sağlanmadığı noktada hayvanların tahliyesi insanların gıda kaynaklarının sigortası olarak düşünülebilir. Hayvanların maruziyetinin hayvansal gıdaların tüketilmesi ve beslenme yoluyla insanlar için risk oluşturacağı göz ardı edilmemesi gereken bir husustur. KBRN riskleri için insanların korunmasının önceliği yerine getirildikten sonra beslenme ve hayatın idamesi noktasında çiftlik hayvanlarının güvenliğinin sağlanması gelecek nesillerin besin kaynaklarının korunması ve halk sağlığı açısından ayrıca önemlidir.

Dr. Onur ŞAHİN
TDSYMB Genel Sekreteri

SÜT SIĞIRLARINDA GENOMİK SELEKSİYON: ÜTOPYADAN GERÇEĞE

Çeşitli verim özelliklerinden faydalanmak üzere evcilleştirilen türlerden biri olan sığır, özellikle eti ve sütü için dünyanın her yerinde yaygın bir şekilde yetiştiriciliği yapılan bir tür olarak insanoğlunun gıda ihtiyacının önemli bir kısmını karşılayan bir kaynaktır. Hayvancılığın en önemli hedefi ürünleri en ekonomik şekilde elde etmektir. Bu amaçla girdilerin maliyetlerini düşürmek kadar yetiştiriciliği yapılan hayvanın en yüksek verime sahip olmasına da gayret edilir. Verim artışını sağlamak üzere uygulanan en eski yöntemlerden biri yeni nesillerin üretileceği yüksek verimli ebeveynlerin yani damızlıkların seçimidir. Bu seçimin doğru yapılabilmesi için de verim kayıtlarının tutulması ve popülasyon içinde verim özellikleri açısından öne çıkan anne ve baba adaylarının belirlenmesi gerekir. Planlı çiftleştirme programları ile de her nesilde verim ortalamasının yükselmesi beklenir. Seleksiyon olarak bilinen bu yöntem sağlıklı verim kayıtlarına yüksek derecede bağlıdır.

Görünürde kolay gibi görünen bu yöntemin en önemli zorluğu verim özelliklerini etkileyen iki önemli faktör olan çevre ve genetiğin fenotip olarak adlandırılan bu özellikleri belirleme mekanizmalarının çok da kolay çözümlenemeyecek şekilde karmaşık olmasıdır. Süt verimi, et verimi ve üreme verimi gibi verim özellikleri çevre faktörünün önemli oranda etkili olduğu, genetik düzeyde de bir çok gen bölgesi tarafından kontrol edilen kantitatif (nicel) özelliklerdir. Çevre faktörünün etkisinin yükselmesi kalıtım derecesinin düşük olması anlamına gelir ki bu da verim kayıtlarına bakarak dahi olsa damızlık seçiminin isabetli yapılabilmesi şansını olumsuz etkiler. Bu seçimin doğru yapılabilmesi için çeşitli yöntemler geliştirilmeye çalışılmıştır. Özellikle babaların seçiminde progeny test denilen ve damızlık adayı boğaların mümkün olduğunca yüksek sayıda kızlarının verim kayıtları tutularak bu kayıtlar üzerinden damızlık değerlerinin hesaplandığı

yöntem kullanılır. Bir babaya ait verim kaydı olan kızlarının sayısı arttıkça isabet derecesi yükselir.

Ebeveynlerin seçiminin isabetli olması genetik ilerleme için önemlidir. İsbet derecesinin yüksekliğini etkileyen en önemli faktör ise ilgilenen verim özelliğinin kalıtım derecesidir. Yukarıda da belirtildiği gibi kantitatif verim özellikleri genel olarak kalıtım dereceleri düşük olan özelliklerdir ve dolayısıyla ister klasik ister genomik seleksiyon olsun isabet derecesini yükseltmek için sağlıklı ve çok sayıda verim kaydına ihtiyaç duyulur. Aşağıda verilen formül yıllık genetik ilerleme formülüdür ve formülde de görüleceği gibi isabet derecesinin yükselmesi genetik ilerlemeyi hızlandırır.

$$\Delta G = \frac{i \times r \times \sigma}{L}$$

Yıllık genetik ilerleme (ΔG), seleksiyon yoğunluğu (i), isabet derecesi (r), ve varyasyon (σ) ile doğru orantılı; nesil aralığı (L) ile ters orantılıdır. Klasik seleksiyonda üzerinde durulan en önemli etken isabet derecesidir. Genomik seleksiyonun en önemli avantajı ise formüldeki nesil aralığı terimini düşürerek genetik ilerlemeyi hızlandırmasıdır. Ancak bunu yaparken isabet derecesinde belirgin bir azalma olmaması beklenir. Aksi takdirde nesil aralığının kısalması ile oluşan avantaj ortadan kalkacaktır. Kısaca genomik seleksiyonun arka planından bahsedelim. Temel olarak genomik seleksiyon canlıların DNA'sında bulunan ve SNP (Single Nucleotide Polymorphisms, Tek Nükleotid Polimorfizmleri) denilen farklılıkları birer işaret olarak kullanarak bunların hangi verim özelliği ile ne düzeyde ilişkili olduklarını istatistik yöntemler kullanarak çözümlenmek ve daha sonra bunları kullanarak damızlık değeri tahminleri yapmak şeklinde özetlenebilir. Şekil 1'de DNA üzerinde yer alan SNPlerin şematik gösterimi verilmiştir. DNA'yı A, C, G ve T harflerinden oluşan bir metin olarak düşündüğümüzde SNPler bu metin içerisinde bireyler arasında farklı olan harfleri ifade eder.

```
...AGTCCATGGCGTTGCAAGAGTCAGAAACAGTGGCGTCA
...AGTCCATGGCGTTGCGAGTCAGATTGAGTGGCGTCA...
```

Şekil 1. SNP belirteçleri

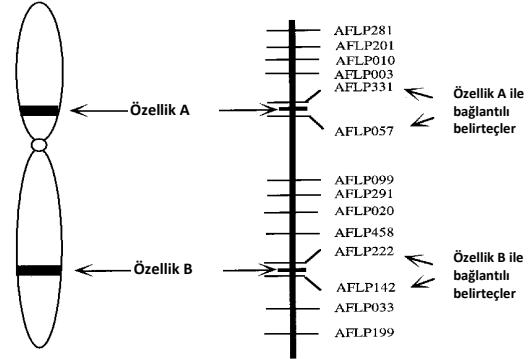
Bireyler arasındaki DNA düzeyindeki bu farklılıkları tespit etmek için farklı teknolojiler kullanılarak genotiplendirme adı verilen işlem uygulanır. Genomik seleksiyonda bu işlem DNA'nın tamamı üzerinde yayılmış polimorfizmleri tespit etmeyi gerektirdiği için aynı anda onbinlerce hatta yüzbinlerce SNP genotiplendirmesi yapabilen araçlara ihtiyaç vardır. Bu noktada DNA çipleri denilen teknoloji oldukça faydalı bir araç olarak öne çıkmaktadır.

QTL VE BAĞLANTI

Genomik seleksiyonu anlayabilmek için kısaca QTL ve Bağlantı kavramlarından da bahsetmemiz gerekir. Daha önce de belirt-

tiğimiz gibi kantitatif özellik dediğimiz verim özellikleri, çevresel faktörlerin önemli oranda etkili olduğu ve genetik etkinin DNA üzerinde farklı bölgelere yayıldığı ve QTL (Quantitative Trait Loci, kantitatif özellik bölgeleri) adı verilen birden fazla genin toplandığı gen bölgelerince kontrol edilen özelliklerdir. Bu bölgelerin tespiti ve hangi allellerin ilgili verim özelliğine ne yönde etki ettiğinin tespiti için DNA belirteçleri ve bağlantı kavramı kullanılır. DNA canlılarda kromozom denilen yapılar şeklinde gruplanmıştır.

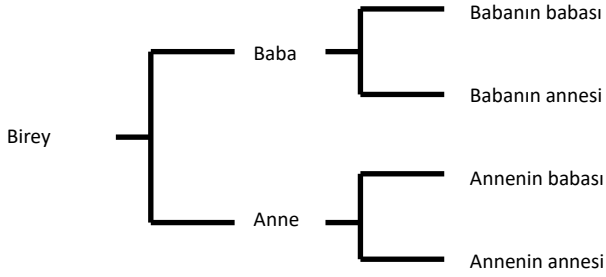
Kromozomal teoride aynı kromozom üzerindeki genler birlikte kalıtılırlar. Bunun en önemli istisnası crossing over denilen kromozom içerisinde parça değişimi olayıdır. Prensipte birbirlerine yakın bölgeler arasında parça değişimi olma olasılığı daha düşüktür ve doğal olarak yakın bölgelerin birlikte kalıtılma yani yeni bireylere birlikte geçme olasılığı daha yüksektir. Bölgeler arasındaki mesafe uzadıkça DNA bölgelerinin birlikte kalıtılma olasılığı sanki iki farklı kromozomda yer alıyorlarmış gibi %50 düzeyine kadar düşer. Olasılığın %100 olma durumuna tam bağlantı denilir ki MAS (Marker Assisted Selection, Belirteç Destekli Seleksiyon) kavramının bütün genomu içerecek şekilde genişletilmiş özel durumu olan genomik seleksiyon verim bölgeleri ile tam bağlantı halindeki belirteçlerin belirlenmesini temel alır.

Şekil 2. Belirteç yardımıyla fenotipe etki eden bölgelerin tespit edilmesi.

QTL bölgelerinin tespiti çalışmaları önce RFLP denilen belirteçlerle başlamış, daha sonra STR (ya da mikrosatelit) belirteçleri ile devam etmiştir. AFLP gibi başka belirteçler de başlarda kullanılmış olsa da STR ve SNP gibi heterozigot bireyleri de belirleyebilen kodominant belirteçler öne çıkmıştır. DNA çip teknolojisinin ortaya çıkması ve genomda yaygın bulunan SNP belirteçlerinin onbinlercesini aynı anda ve daha kolay tespit etme imkanının doğması ile bu belirteçlerle devam etmektedir.

Şekil 3 ve 4 klasik pedigrisi ile genotiplendirme sonucu elde edilen pedigrisi arasındaki farkı göstermektedir. Genetik bilgi bize ebeveyn bilgileri haricinde anneden, babadan veya daha eski atalardan hangi DNA parçalarının kalıtılmış olduğuna dair kapsamlı bir bilgi sağlar ki bu, genetik kapasitenin aktarımını takip etmek açısından önemli bir avantaj sağlar.

Şekil 3. Klasik pedigrinde elde edilebilecek bilgi

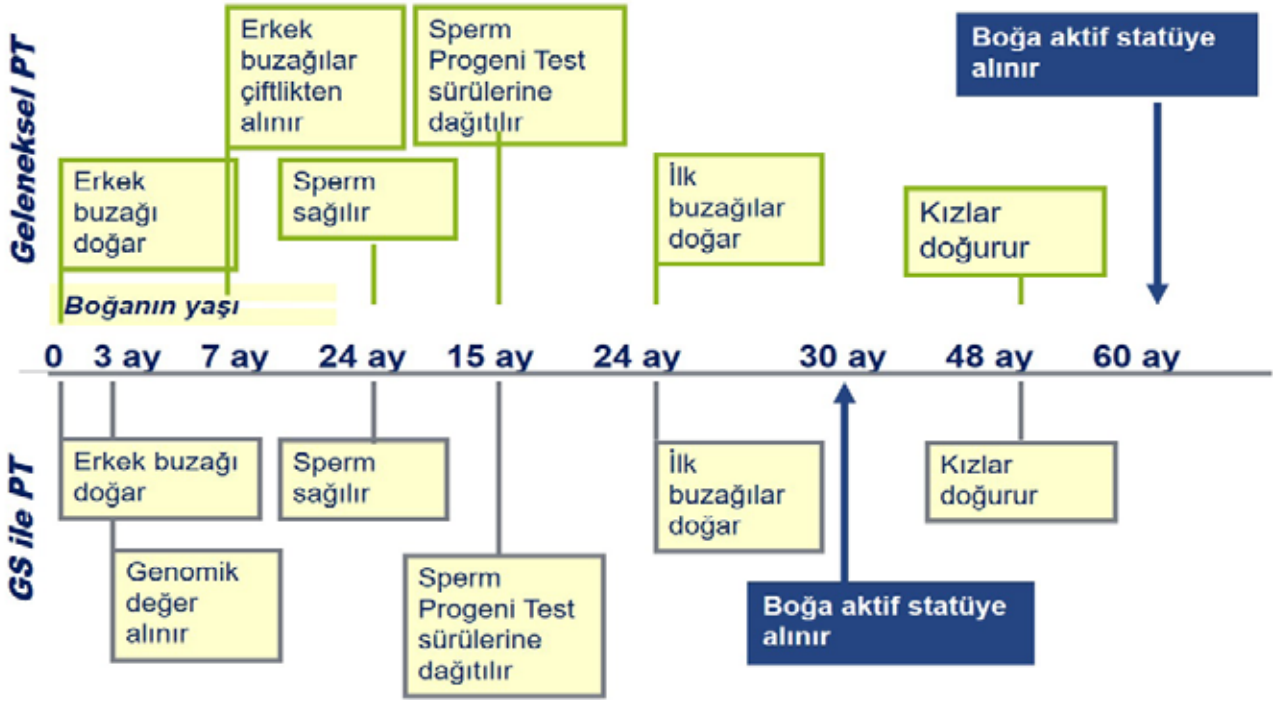

Şekil 4. DNA genotiplerinden elde edilebilecek bilgi

Özetleyecek olursak, genomik seleksiyon DNA bilgisi ile verim kayıtlarının birlikte değerlendirilmesi sonucu elde edilen bir damızlık değer tahmin formülünün daha sonra verim kayıtlarına ihtiyaç duymaksızın hayvanların özellikle de boğaların damızlık değer tahmininde kullanılması ve bu değerler üzerinden damızlık seçimlerinin yapılması demektir. Yıllık genetik ilerleme formülünde değişkenlerden biri olan nesil aralığı terimini kısaltarak genetik ilerlemeyi hızlandırır. Bunu yaparken isabet derecesinden ödün vermemek için istatistik modelin geliştirilmesi aşamasında sağlıklı verim kayıtları olan yeterli sayıda hayvandan oluşan referans bir popülasyona ihtiyaç vardır. Ayrıca modelin sürekli yeni verilerle güncellenmesi ve isabet derecesinin takip edilmesi gerekir.

Bu şartlar sağlandığı takdirde Şekil 5'te şematik olarak gösterilen senaryonun gerçekleşmesi ile genetik ilerlemenin hızlanması sağlanabilir.

Kendi hayvan popülasyonlarımızın ıslahını ve verim artışını sağlayabilmek için yerel çözümler üretebilme kabiliyetini geliştirmek ve bilimsel gelişmelerin gerisinde kalmamak zorunluluğu göz ardı edilmemelidir. Her varlığımıza özellikle gıda kaynaklarımıza stratejik oldukları gerçeğine uygun yaklaşmalı ve tedarik zincirinin herhangi bir halkasında yüksek dışa bağımlılıktan olabildiğince kaçınılmalıdır. Genomik seleksiyon gibi geliştirildikleri ülkelerde faydaları görülmüş başarılı uygulamaları transfer etmekte de geç kalınmamalıdır. Bu bağlamda, genomik seleksiyona bir ütopya gibi yaklaşmak yerine onu gerçeğe dönüştürmek için ne gerekiyorsa yapılmalıdır. Çünkü birileri başarmışsa herkes başarabilir. Ne kadar süreceği ve zor mu kolay mı olacağı ise tamamen bizlerin elindedir.

Şekil 5. Genomik seleksiyonun hızı

BÜYÜKBAŞ HAYVANCILIK TAKVİMİ

Bazı bölgelerde meralarda otlatmaya devam edilirken bazı bölgelerde hayvanlar yaylalardan kışlıklara dönerler. Bu nedenle ahırlarda gerekli tamirat ve dezenfeksiyon işlemleri yapılarak barınaklar hazır hale getirilir.

Doğum ve buzağı bölmeleri yeniden gözden geçirilerek noksanlıklar tamamlanıp, dezenfeksiyonları yapılır.

Çayırliklar ve yem bitkilerinin son hasatları yapılır. Kış ayları için gerekli gıda ihtiyacını temin etmek amacıyla silaj çukurları doldurulup, üzerleri tekniğine uygun bir şekilde kapatılıp, kış sezonuna hazır bir duruma getirilir.

Doğumu yaklaşan sığırlara buzağı septisemi aşısı uygulanır. Doğumuna 1.5-2 ay kalan sığırlar süttten kesilmeye başlanır.

Hayvan hastalıklarına karşı koruyucu tedbirler alınır, mücadele yapılır.

4-8 aylık dişi danalara S. 19 aşıları uygulanır.

Şap ve yanıkara aşıları yapılır.

Tüberküloz, paratüberküloz testleri ve brucellosis yönünden serolojik yoklamalar yapılır.

Çevrede görülen salgın hastalıklara karşı gerekli tedbirler alınır.

Ay içinde nokra mücadelesi yapılır.

Aylık verim kontrolleri yapılarak, kayıtları tutulur.

"Dünya Lideri Artık Türkiye'de"

ALLFLEX AVRASYA HAYVAN KİMLİK SİSTEMLERİ SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ .

Macun Mahallesi Erciyes İş Yerleri Sitesi 201. Cadde No: 63 Yenimahalle / ANKARA • Tel: 0312 417 97 55 Faks: 0312 417 97 56

TARSIM[®]
TARIM SİGORTALARI HAVUZU
tarımın sigortasıyız

**Bereketli ellerinizle
yarınlarımız güvende.
14 Mayıs Dünya Çiftçiler
Günü kutlu olsun!**

Yaz kış demeden
her türlü zorluğa
göğüs geren yetiştiricilerimizin
14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü
kutlu olsun.

tarsim.gov.tr | 0850 250 82 77

f /tarim.sigortalari

@tarim_sigortasi

/tarim_sigortasi

in /Tarsim

/Tarım Sigortaları Havuzu

G+ /Tarım Sigortaları Havuzu

